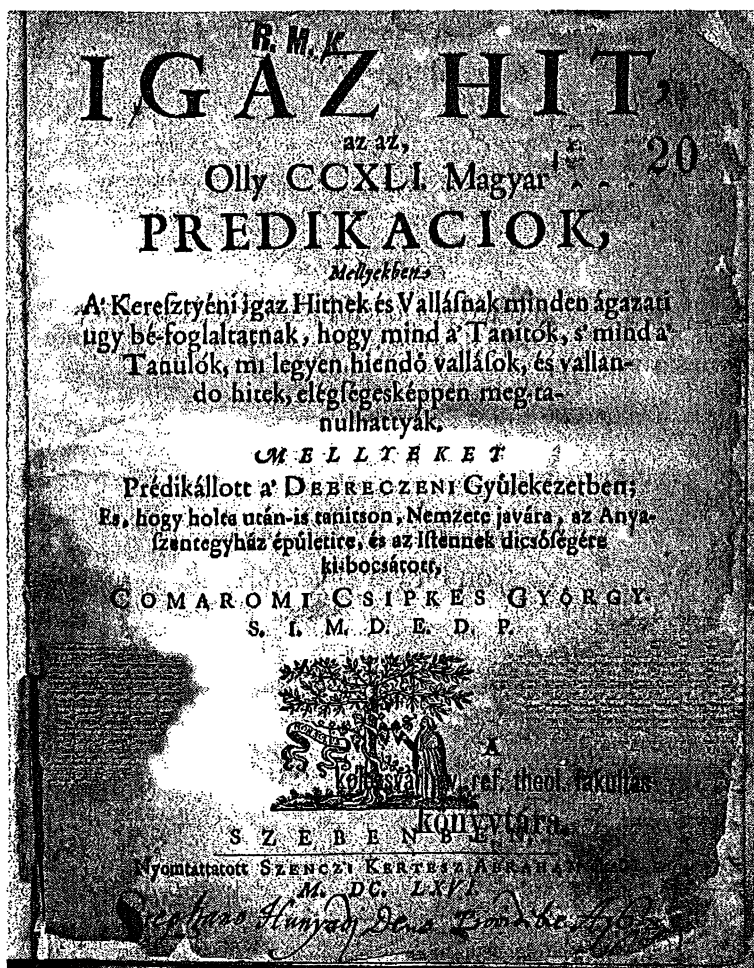

IGEHIRDETO

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Komáromi Csipkés György
(Komárom, 1628 – Debrecen, 1678)

Hazai tanulmányok után Utrechtben doktorál, ahol héber nyelven tart szónoklatokat.
Hazatérése után előbb professzor, majd lelkész Debrecenben.
Magyar és latin nyelven publikál. 1719-ben adják ki bibliafordítását,
melyet Debreceni Biblia néven ismer a szakirodalom.

1999. július

X. évf. 7. sz.

Tartalom

Tanulmány

Sebestyén Jenő: A megtérés református szempontból.....359

Nőszövetségi konferencia

Csiha Kálmán: A napba öltözött asszony. Jelenések 12,1–6.....364

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Megszabadítva a sötétség hatalmából. Kolossé 1,13–14.....367

Békéné Kristó Boróka: Nincs emberem, de van Istenem. János 5,14–10,14370

Orbán János: Szent házasság. Malakiás 2,15b–16a372

Szekeres István: Első a bűnösök között. 1Timóteus 1,15–17375

Lectio continua

Szász Attila:

Krisztusban való megelégtettség. Filippi 4,10–14.....377

Kedves, jó illatú áldozat. Filippi 4,15–23381

A Genezáret partján

Karl Barth: Az igehirdetés feladata.....385

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor: Az énektanítás alapszabályai.....386

Berkesi Sándor: Ékes dolog dicsérni. 92. zsoltár388

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági biblióra

Peti Zoltán: Eredményeink – eredménytelenségeink. Zsidókhöz 12,1–2.....390

Nőszövetségi biblióra

Kovács Vince: Hallgató nők – beszélő cselekedetek. Példabeszédek 4,23.....391

Esketési prédikáció

Bányai László. Krisztus vezetése alatt. Efézus 5,23.....393

Temetési prédikáció

Csúry István: „Eljövök tihozzátok.” János 14,15–18.....395

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Mísztotfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Tanulmány

Sebestyén Jenő

A megtérés református szempontból

(Folytatás előző számunkból)

IV. A megtérés követelményével kapcsolatos tévelygések

Miután a megtérés kérdését csak a mai magyar református egyházi életben felvetődött aktuális kérdésekkel kapcsolatban és nem minden részletre kiterjedő rendszerességgel tárgyaljuk, csak azoknál a kérdéseknél állunk meg, amelyek a legújabb evangelizációs vitákkal és ébredési mozgalmakkal kapcsolatban is előtérbe kerültek. És ha így nézzük a kérdést, akkor azt látjuk, hogy a megtérés hangoztatásának szükségességét általában véve mindenki elismeri, mert nem tagadhatja senki, hogy az evangélium lényegéhez és hirdetéséhez hozzá tartozik. Mert prédikálni kell a Krisztus nevében a megtérésnek és bűnök bocsánatának minden pogányok között, Jeruzsálemtől elkezdve (Lk 24,47).

A megtérés lényegének kérdésében sincs vita vagy eltérés. Mert aki hirdeti annak szükségességét, az mind az igazi keresztyén értelemben vett *üdvözítő evangéliumi megtérést* érti alatta, úgy, ahogy azt korábban már kifejtettük, és nem valami erkölcsi „megjavulást” vagy értelmi „belátást” csupán, ahogy a vulgáris racionalizmus is teszi, amely a megtérés egész metafizikai tartalmát el akarta tüntetni vagy egyenesen értéklenné tenni.

De a megtérésnek az üdvrendben való helyéről sincs nálunk szó. Ahhoz teológiailag még nem elég fejlett a mi egyházi életünk. A főkérdés tehát az, hogy melyik megtérés az *igazi*? Kit lehet igazán megtért embernek tartani, nincsenek-e a megtérésnek olyan külső formái, nincs-e olyan szabályszerű pontos lélektani lefolyása, amelynek alapján egészen világosan meg lehet állapítani a megtérés *tényét, igaz voltát* és ennek alapján végre lehet hajtani az emberek osztályozását?

Erre a főkérdésre akarunk Isten segítségével a következő pontban megfelelni. Addig pedig szükségesnek látszik annak a felmutatása is, hogy melyek azok a főbb tévelygések, amelyek a megtéréssel kapcsolatban, az egyháztörténelem tanúsága szerint, a keresztyénség életében eddig már sokszor jelentkeztek és többé-kevésbé ma is jelentkeznek.

Négy ilyen csoportról beszélhetünk. Az *első* csoportba tartoznak azok, akik szerint a megtérés *nem szükséges*, illetve nem sürgős. Ezt a szellemet főleg a *pelagianusok* és *racionalisták* képviselik a gyakorlatban, akik azt mondják, hogy megtérésre csak egyes notórius nagy bűnösöknek van szükségük, de a közönséges embernek nincs. Különben is az ember akkor tér meg, amikor akar, tehát a megtérés nem sürgős és így akkor hajtja végre az ember, amikor azt szükségesnek látja. Látjuk, hogy ez a veszedelmes álláspont nem Istenben látja a megtérés okát, nem az Ő kegyelmében annak forrását, hanem az *emberben* csupán, úgy, ahogy a „megtérés” szóból a magyar fül is érteni szokta azt a gyakorlatban. Holott a megtéréssel úgy vagyunk, hogy bár igaz is az, hogy a megtérés az ember részéről való aktus és cselekvés is, de azért ugyanaz egyszermind *megtérítettés* is (ad analogiam: *újjászületés*), mert addig meg nem indulhat az ember, míg Istennek Lelke a maga kegyelmi erőivel azt meg nem indítja.

A *második* nagy tévelygés meg éppen az előbbinek ellenkezője: a hamis megnyugvás, a kvietizmus, amely a megtérést nem kötelezettségnek tekinti, hanem csak ajándéknak, olyan ajándéknak, amelyet Isten ad, amelyre tehát összetett kézzel várni kell, míg

megerkezik. Akik tehát így gondolkoznak, azok *passzív* csendességben ülnek és várják a megtérés csodáját a saját és a mások életében. Természetesen ez is ellentmond az evangélium parancsának, és így nem lehet az igaz református álláspont képviselője.

A *harmadik* tévelygés főleg a metodistáknál jelentkezik. Mert amilyen helyes az, hogy ezek komolyan veszik a megtérést, figyelmeztetik is az emberi lelket reá és prédikálásukban és igehirdetésükben fontos helyet biztosítanak is neki: éppen olyan helytelen, hogy viszont minden megtérést *egyugyanazon* minta és modell szerint követelnek; hogy csak a nagy viharos vagy hirtelen történő megtéréseket tartják igazaknak és a lelkiismeret-furdalások által előidézett lelki megrázkódtatásokat mindjárt megtérésnek is veszik. Pedig a bűnök fölött érzett kesergés, megrendülés, a bűn következményeitől való rettegetés még nem jelent mindig megtérést, hanem legfeljebb pillanatnyi magábaszállást, amelyből még nem mindig következik az atyai házhoz való őszinte végleges és teljes visszatérés ténye is. Az ilyen szektárius megtérési elmélet nagyon sokféle formában él a keresztyén egyházak területén is, és két veszedelme van: az egyik az, hogy mindig hitlenséget szimatol és mihelyt nem az ő receptje szerint megtért lélekkel van dolga, ítél elevenek és holtak fölött; a másik pedig az, hogy jobban szereti az elveszett juhokat, mint az igazakat; a tékozló fiakat, mint a nem tékozlókat, s annyira az elveszettekre veti magát, hogy a többi kilencvenkilencel nemcsak hogy nem törődik, hanem azokat, éppen azért, mert nem tudják a tékozló fiak lelki processzusát felmutatni, Isten igaz gyermekének nem ismeri el.

De veszedelmes a *negyedik* tévelygés is, amely viszont a saját megtértségében eltelt *farizeizmusban* áll. Az ilyen emberek nem tagadják a megtérés szükségességét. De azt a maguk számára rég *befejezett* és végleg elintézett dolognak tartják. Olyan tőkének, amelynek kamatait most már munka nélkül élvezhetik és ahelyett, hogy naponként igyekeznének a megszentelődés útján előbbre jutni és bűneikből újra és újra megtérni, a megtérést csak mint rég bevégzettényt látják a büszkén tekintenek azokra, akik, mint a házatos és töredelmes publikánusok, méltatlanságuk érzetében félelemmel és rettegéssel tudják csak a maguk üdvösségét véghezvinni.

E négyféle tévelygésben össze lehet foglalni mindazt, ami a megtéréssel kapcsolatban a keresztyének életében, főleg a gyakorlatban is jelentkezik. Mert hiszen vannak egyéb tévelygések is: mivel minden attól függ, hogy miről beszélünk. Mert lehet szó a megtérés *lényegéről*, a megtérés *forrásáról*, a megtérés *céljáról* és a megtérésről mint *lelki folyamatról*; mindegyik kérdésben új és új tévelygések merültek fel a századok folyamán. Mi azonban csak azokat a kérdéseket érintjük, amelyek a mai magyar viszonyokkal vannak kapcsolatban.

A megtérés sokfélesége. A megtérés külső és belső processzusa.

Az abnormális megtérés. A keresztyén megtérés

Amikor a megtérésről beszélünk természetes, hogy mindig csak az evangéliumi, ún. üdvösségre vezérlő, tehát keresztyéni, igaz megtérést értjük alatta. Ezt azért emeljük ki, mert említettük, hogy a megtérés *mint lelki folyamat* nemcsak a keresztyénség életében jelentkezik, hanem a nem keresztyén világban is. Így tehát a pogány világban is beszélhetünk megtérésről, és pedig úgy a vallások, mint a nem keresztyén kultúrák világában is. Mert hiszen az, hogy valaki megváltozik, megjavul, megragadó, megrázó élmények hatása alatt egészen „újja alakul”, a keresztyénségen kívül álló világban is előfordul.

Természetes, hogy az ilyen *széles értelemben* vett megtérés a lehető legkülönbözőbb jellegű. Lehet vallási (Buddha, Mohamed), erkölcsi (a görög-római világ sok példája), intellektuális vagy tudományos, politikai vagy esztétikai jellegű stb. Szóval minden te-

rületen, ahol nagy „élmények” lehetségesek és befolyásolhatják az emberi lelket, lehetségesek az ilyen „megtérések”.

Azonban éppen azért, mert az evangélium határán kívül álló megtérések is vannak, nem lehet mindenféle „megtérés”-t egyforma tartalmúnak, értékűnek és így jelentőségűnek venni. Valakinek pl. meghal a legkedvesebb hozzátartozója, hatalmas szerelem ébred a lelkében, keserű leckét kapott az élettől, végigszenvedte a háború legnagyobb nyomorúságait stb. stb. és ezek hatása alatt más emberré, csendesebb, sőt sokszor jobb, megbízhatóbb emberré lesz: ez, a világ szemében, határozottan a megtérés egy nemét jelenti; de nem jelenti még azt, hogy az illető valóban az *élő Istenhez* tért meg, bűneit szívéből bánja, Krisztust vallja megváltójának és mély keresztyén hit él a lelkében. Ha tehát ún. megtért, megváltozott, megjavult embereket látunk az életben, ez még nem jelenti mindig azt, hogy azok *keresztyéni* értelemben véve is megtérteknek tekinthetők.

Azonban lépünk be a keresztyénség területére. Itt már természetesen az evangéliumi értelemben vett megtért lelkiállapotnak kell a normálisnak lenni és a meg nem tértek az abnormálisnak. Itt azonban az igazi megtérés megismerésére vonatkozó törekvéseinket már nehézségek fenyegetik. Mert az igazi, evangéliumi, üdvösségre vezérlő megtérés mellett ott találjuk a *hamis* megtérés, a *fél*megtérés és az *álmegtérés* eseteit is. És ha valaki teljesen a külsőségek után indul, igen könnyen tévedésbe eshetik. Miután ugyanis a megtérés első felét a nagy bűnbánat teszi, ez pedig a lelki élet erős hullámzásával jár együtt, igen gyakran megtörténik, hogy éppen az Isten törvényének s a Krisztus evangéliumának prédikálása által bűneinek tudatára ébredt lélek eljut ugyan a lelkiismeret-furdalásokig, a bűn büntetésétől való félelemig, de odáig, hogy a bűnről le is mondjon és az új életet el is kezdje, nem tud eljutni. Megtérése tehát félmegtérés, amelyből hiányzik a mag, az erő, az élet. Ha azután az ilyen a világ előtt erős bűnbánóként jelenik meg, az emberek rögtön hajlandók azt megtértnek tekinteni, sőt neki a mély keresztyénség csendes biztonságtevőivel szemben határozottan előnyt is adni, holott a keresztyén élet gazdagsága és tisztasága tekintetében az Isten kegyelmi szövetségében élő csendes hívő lélek az előbbinek rendszeren fölötte áll. Amikor tehát valaki bűneinek büntetését elveszi, fél, retteg, kesereg és bánkódik, vádolja önmagát stb., lehet, hogy erős bűnbánatot érez, de nem bizonyos, hogy a megtérés útjára is lépett. Csak az Isten szerint való bánat vezet Istenhez, de a világ szerint való bánat halált szerez (2Kor 7,10). Kain és Júdás is ismertek bűnbánatot és lelkiismeret-furdalást, de igaz megtérésre mégsem jutottak el. Vannak emberek, akik megbánást éreznek ugyan, de nem a bűn, hanem annak csak a *következményei* és büntetései miatt.

Ezekből és az ezekhez hasonló példákból azonban mi következik! Az, hogy az igaz, belső megtérés tényét nem lehet bizonyos *külső* lelki jelenségek jelenlététől függővé tenni, illetve azok alapján konstatálni, hanem elsősorban *belső* jelek és tények alapján, amelyek azonban az egyes megtért lelkeknél, *kifelé* a legkülönbözőbb formában jelentkeznek. Nem lehet tehát *egyféle* megtérisi folyamatot mintának venni s azt úgy tüntetni fel, mint minden igaz megtérés normáját és zsinórmértékét.

Külső mértékkel tehát nem járhatunk szerte a világban, hogy az emberek megtért voltát megállapítsuk. Az igaz megtérés tehát sokféle formában jelentkezhetik; csak az a fő, hogy a lényege legyen meg a szívek mélyén, ti. teljes belső érületbeli átalakulás, amely *a maga bűnös múltját Isten színének szent világosságánál látja meg* s az ennek következtében őszinte bűnbánatra, megalázkodásra és vallásérkölcsi értelemben vett új életre vezeti őt a Krisztus által.

Isten színének szent világosságánál... Az igazi megtérés tehát sohasem valami érületbeli, értelmi és erkölcsi átalakulás csupán, hanem speciálisan *vallási* jellege van; másfelől pedig nemcsak az egész életet átalakító, hanem egyszersmind Isten dicsőségére *aktív* szolgálatba állító erővel is bír.

A megtértség vizsgálatát, amennyiben lehetséges, tehát ezen a *belső* lelkiállapoton kell kezdeni. Azonban az emberi lélek rejtett világánál fogva itt sem juthatunk minden esetben teljes világosságra. A földi látható egyház szörszálhasogató lélekboncolásokra így nem is vállalkozhatik. Csak abból indulhat ki, hogy mit *vall* valaki, és hogy a hite alapján *él-e*. Ha keresztyénnek vallja magát és keresztyénségét hitével és életével bizonyítja, akkor keresztyénnek kell tartanunk, még ha más úton jutott is el a Krisztus keresztségéhez, mint mi; *intimis non iudicat ecclesia*. A normák a keresztyén elvek s nem a mi egyéni értékeléseink és fölfogásaink.

A metodista és pietista egyformaság követelése a megtérésben sem az emberi pszichológiával, sem a megtérő emberiség főbb típusaival nem számol. És ezért van azután pszichológiai téren az a veszedelme, hogy az igaz megtérés ismerő érveit és elveit a *belső* állapotból a *külső* jelekbe helyezi, másfelől pedig nem nézi azt, hogy ki tér meg, hanem csak azt nézi, hogy meg kell térnie, így a lelkek előéletét nem vizsgálván, *egyforma hangon* beszél mindenkivel és egyforma lefolyású megtérést követel mindenkitől.

És ez az a pont, ahol az ébresztő és evangelizáló prédikációk igen sokszor túllőnek a célon és valósággal minden buzgóságuk mellett is pszichológiátlan eljárással prédikálnak. Mert nekik az ember mindegy; városligeti nép vagy templomban ülő gyülekezet, afrikai bennszülött vagy budapesti gyülekezeti tag, notórius gonosztevő vagy okleveles református lelkész, csendes istenfő tisztes asszonyi lélek vagy félvilági nő, ateista modern kultúrlény vagy ortodox zsidó egyforma *hangon* hallja tőlük az evangélium hirdetését. Holott az igazi igehirdetés és evangelizáció követelménye az, hogy mindegyiknek *más* hangon kell hirdetni *ugyanazt* az evangéliumot. Miért? Azért, mert nem egyforma világból lépnek be a keresztyénség világába. A pogány lélek megtérése ugyanis a legnagyobb *belső* átalakulással jár. Mert szakítania kell egész vallási, egész erkölcsi, sokszor egész társadalmi gondolkodásával és világával. Már a hívó zsidó helyzete más. Mert amikor megtér, nem abban áll a megtérése, hogy *új* Istenhez tér meg, hanem abban, hogy Jézus Krisztust ismeri el a megígért Messiásnak, akiben minden prófécia beteljesedett.

És ismét más a helyzet a keresztyének világában. Mert ha már az áttérő zsidó sem lép a megtéréssel egészen új világba át, mennyivel kevésbé a megkeresztelt keresztyén. Hiszen maga a keresztség már az Isten kegyelmi szövetségében jegyezte el őt, s így éppen normális körülmények között nem megrázó *belső* forrongások után kell az élő öntudatos hitre, a megtéréshez eljutnia, hanem valósággal lassan, észrevétlenül kell keresztyénné lennie, úgy, hogy bár a maga öntudatos keresztyénségéről számat adni tud ugyan, de arról, hogy hogyan és mikor tért meg, nem.

Élő, virágzó egyházi élet mellett tehát éppen a csendes, zajtalan megtéréseknek kell többségben lenni, mert ez a kegyelmi szövetségben élő keresztyén lelkek fejlődésének normális állapota.

Jött azonban a modern keresztyén társadalmak elpogányosodása, a keresztyén egyházak elgyengülése, deformációja és ezzel együtt a *pietista* és *metodista* megtéréselmélet sok tekintetben jogos reakciója, amely éppen azért, mert már a Krisztustól elidegenedett, modern pogányságban és bűnben élő megkeresztelt keresztyéneket keresztyéneknek nem tartotta, velük szemben a nagy megrázó bűnbánat útján végbemenő rendkívüli megtéréseket állította fel nemcsak *követelményül*, hanem *mintául* is. És így történt, hogy az egész pietista és metodista igehirdetésben lassanként az *abnormális* metódus és folyamat szerint végbemenő megtérést vették *normálisnak* és állították fel egyetemes követelménynek, míg viszont az Isten kegyelmi szövetségében élő lelkek csendes, a Szentlélek által vezetett fejlődése és megtérése iránt pedig nemcsak hogy érzékkel nem bírtak, hanem az olyan lelkeket megtérteknek nem is voltak hajlandók elismerni. Nagyon természetes azután, hogy ha ilyen megtérési fogalommal bírunk, akkor az összes gyermekeket újjá nem született, meg nem tért lelkeknek kell tartanunk; következésképpen el kell

vetnünk a gyermekkeresztséget és Isten kegyelmi szövetségét is: a reformátusok által oly gyönyörűen kiépített e szép bibliai gondolatot. Holott a valóság az, hogy a megtérés maguk között a keresztyének között is a legkülönbözőbb módon megy végbe. És akik valami félreértett evangéliumi erőszakoskodással mennek a komoly keresztyéneknek sőt azok gyermekeinek is a vasárnapi iskolában neki azért, hogy tőlük egytípusú megtérést követeljenek, azok nagyon bízhatnak ugyan önmagukban, de annál kevésbé a Szentlélek csendes, titkos vezetésében, aki a hívőket és azok gyermekeit *másként* vezeti, mint a hitetleneket és a pogányokat.

A megtérés processzusának tehát nemcsak hogy *csalhatatlan és elengedhetetlen* külső jelei nincsenek, de éppen a keresztyének között néha *külső processzusa* nincs is, csak belső, és az sokszor lassan, észrevétlenül, csak mint „életnek beszéde” jelentkezik. Tiszteljük tehát a megtérések sokféle változatú lehetőségét. És ha a pietista és metodista megtérések relatív szükségességét és létjogosultságát ma el is ismerjük, ne felejtjük el, hogy *azoknak a keresztyén egyházi életben nincs magasabbrendűségük vagy monopóliumuk*; sőt azoknak mint abnormális típusoknak az egyházi élet virágzásával a keresztyének életéből mindjobban el kell tűnniök, hogy helyet adjanak a Szentlélek uralmának. Aki a lelkeket a kegyelmi szövetség kies mezőin vezeti az Atya színe elé.

(Kálvinista Szemle 1923)

Álarc nélkül, fedetlen arccal

Bohócok, dominót viselő maszkok és álarcosok vonulnak fel lármasan: ez a karnevál! Hangos kiáltással az egész menet letekerte bohókás papírszalagjait. Egyesek furcsa öltözékükben őszinte derűtséget keltenek: ezek a pojácák! Ezzel szemben néhány borzalmas álarc rémületet okoz: olyan csúnyák!

Bolondos vidámság szele fut át a városban, mindenki álruhába öltözik, szórakozik, elrejtí külsőjét, igazi arcát. Ez így megy néhány napig, azután mindenki visszatér a normális életbe, a normális körülmények közé, a szíve mélyén talán nosztalgiával: Ó, mennyire szeretne valaki más lenni!

Gondoltál már arra, hogy a mindennapi életben sok ember örök karneválban él? Önéretből, gögből vagy szükségszerűségből a tiszteletreméltóság, a jó hírnév álarcá mögé rejtőznek. Közben a szívük nehéz, megterhelte a múlt, a haláltól és a jövőtől való félelem.

Azok számára, akik mellettünk élnek, és akik csak a felszínt látják, a karneváli felvonulásra emlékeztetnek ezek az emberek. Hol bolondozással szórakoztatják a környezetüket, hogy elfelejtsek belső problémáikat, hol elrémítik azokat, akik észreveszik szívgettép szenvedéseiket. Ők is szeretnék megváltoztatni személyiségüket... újat kezdeni... de hogyan?!

Ha a világ előtt egy életben keresztül el tudják is rejteni az igazi valójukat, Isten elől nem. Ő mindnyájunkat olyannak lát, amilyenek vagyunk. Számára semmi sincs elrejtve, minden fedetlen! És mindannak ellenére, amit Ő fölfedez az álarcunk mögött, nem vet meg; ellenkezőleg, minden embert éppen úgy szeret, ahogyan van, és megoldást kínál a legrosszabb helyzetben is.

Azt, amit a világon senki sem tud megtenni, Jézus Krisztus – mivel Ő Isten Fia – ma felajánlja neked: megváltoztatja az életedet, átalakítja, megtisztítja minden bűntől és boldoggá teszi. A Biblia azt mondja: „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régiék elmúltak, imé, újjá lett minden” (2Kor 5,17).

Te, aki olvasod ezeket a sorokat, és akinek elege van az álarc mögötti életből, fogadd el Jézus Krisztust Megváltódnak, és Ő olyan életet ad neked, amelyet méltó élned Isten előtt és az emberek előtt, teljes világosságban.

Nőszövetségi konferenciára

Csiha Kálmán
Kolozsvár

A napba öltözött asszony

Alapige: Jelenések 12,1–6

Kedves testvéreim! A felolvasott Ige egy napba öltözött asszonyról szól. Milyen szép ez a kifejezés, egy napba öltözött asszony. Akiből sugárzik a fény, a melegség, a ragyogás, az öröm, a reménység, hajában 12 csillagból korona, és jön vele az élet. A Szentírást tanulmányozók szerint, a tudósok szerint ez a Jelenések könyve képes beszédében az Anyaszentegyházat jelenti, mert úgy is mondjuk, hogy anya szent egyház. A mi anyaszentegyházunk sokszor nem ragyogó, nem szép, tépett asszony. Barázdák vannak a homlokán, megfáradt sokszor a két keze, évszázadokon ment keresztül sok minden bajon, bánaton, félelmen, üldöztetésen, de azért ez az asszony, az Anyaszentegyház mégis napba öltözött asszony.

Most ti is, ahogy itt vagytok ezt az Igét hallgatva, visszagondoltok a magatok templomára. Mert úgy van, hogy amint bemegyünk a templomunkba, rögtön valami mennyei fény beragyog minket. Akkor nem csak egy gyűlésen, egy megbeszélésen vagyunk, nem csak egy szép emberi rendezvényen vagyunk, akkor Isten a vállára teríti ennek a megfáradt, üldözötti népek, anyaszentegyházának a ragyogó palástot, és napba öltözteti azt, hogy melegítse vele életünket.

Arról szól ez az Ige, hogy a napba öltözött asszony szülni fog. Kínlódik a szülésben és kiált. A mi anyaszentegyházunk is szülni akar, új életet, igazi, szeretettel teljes életet, új magyar népet, amely Istenre hallgat, tiszta szívűt és tiszta ajkút, szülni akar szép jövődöt mindannyiunknak. Érzitek-e a napba öltözött asszony várandóságát, kiáltását, vágyát, jajgatását a fájdalom felett és reménységét a jövő felé, ott van-e a szívetekben ezen a konferencián az a nagy vágyakozás, hogy valahogy ez a konferencia is segítsen szülni a napba öltözött asszonynak, a mi erdélyi anyaszentegyházunknak is egy Istenre hallgató, őt követő, igazi népet.

Arról szól ez az Ige, ami minden időben érvényes és ami újra és újra megtörténik a történelemben, hogy az asszony szülni készül, és akkor jön vele szembe a veres sárkány, hogy megegye a fiát.

Igy volt a mi életünkben is egy fél évszázadon keresztül, amit átéltünk. Mennyire szerettünk volna szülni egy igazi, szebb, jobb életet, és jött a veres sárkány, amely maga után vonzotta a föld harmadrészét, jött, hogy megegye a gyermekünket, jött, hogy elvegye a gyermekeinket, hitünket, üdvösségünket. Úgy kezdődött ez, hogy az Úr Jézus születni készült, és akkor ezt a vörös sárkányt úgy hívták, hogy Heródes. Jött, hogy megölje a Gyermeket, aztán évszázadokon és évezredekken keresztül újra és újra jött a veres sárkány. Hol úgy hívták, hogy ellenreformáció, hol úgy, hogy török pusztítás, hol úgy, hogy diktatúra, amit mi is megéltünk. Jött újra meg újra, hogy megölje a gyermekét a napba öltözött asszonynak. A vörös sárkány most is itt van. Most másképpen hívják. Most nem külső hatalomnak hívják, most nem diktatúrának hívják, hanem erkölcstelen életnek, közömbösségnek, terhességmegszakításnak, anyagi érdekeltségnek, alkoholizmusnak, kábítószerzésnek hívják. Jön a vörös sárkány, hogy megegye a gyermeket.

Minden évben háromezzerrel temetünk többet, mint amennyit keresztelünk, csak az Erdélyi Egyházkerületben. Minden évben 3–4–5 ezer gyermeket esznek meg a vörös sárkányok. Mi arra kérjük benneteket, hogy segítsetek a napba öltözött asszonynak, a mi megtépett anyaszentegyházunknak, segítsetek igaz édesanyákat nevelni, igaz otthonokat

teremteni, megvédeni mindannyiunkat a vörös sárkánytól, segítetek tiszta szívű gyermekeket nevelni, megszülni a jövendőt, mert nélkületek, asszonyok nélkül ezt nem lehet. Arra kérünk benneteket, hogy nézzétek a nagy vörös sárkányt, lehúzza az ég csillagainak a harmadrészét maga után, meg akarja enni a gyermeket, meg akarja ölni a jövendőt és el akarja venni a lelkünket. Most nem kívülről támad, mint valamikor, hanem belülről. Segítetek megvédeni a gyermekeinket és a jövendőt. Ez a konferencia is ezt szolgálja.

Úgy olvassuk ebben az Igében, hogy szült az asszony fiúmagzatot, aki vasvesszővel legeltet minden nemzetet, és ragadtaték annak fia Istenhez és az ő királyi székéhez. Ez Jézus Krisztusra utal és arra, hogy akkor hiába volt Heródes, és hiába volt minden emberi gonoszság, és hiába voltak a gonosz főpapok, Júdás, mert a mennyei gyermek mégis megszületett, ha megölték, mégis feltámadt, mennybe ment és vasvesszővel legeltet minden nemzetet, és mégis ő az Úr az ég és a föld felett. Ez a történet arról beszél, hogy akkor az egyházban megszületett Jézus, és most is az egyházban és az egyház által újra meg újra minden megszülető kicsi szívben és minden zűrzavaros családi életben meg kell születnie Jézus Krisztusnak. Arról beszél, hogy nekünk van reménységünk, hogy a vörös sárkány elleni harcunkban nem vagyunk egyedül, hogy nekünk nagy, mennyei főpapunk van, aki összegyűjt bennünket Erdély falvaiból, városaiból, aki lehajol a Nőszövetséghez, az édesanyákhoz, és lehajol a megtépett lelkű, napba öltözött, sokszor megtaposott asszonyokhoz, az anyaszentegyházhoz, hogy nekünk jövőt adjon.

Elfutott az asszony a sárkány elől a pusztába, ahol előre elkészített helye volt. Azt olvassuk a Szentírásban – ha tovább vesszük a következő verseket –, hogy a sárkány megpróbálta megölni. Vizet bocsátott utána, hogy elsodorja. A föld felitta a vizet, s a pusztaságban megmaradt az asszony. Aztán elkezdett az asszony gyermekei ellen harcolni, de Isten azokat is megőrizte. Ugye átéltük ezt is? Fél évszázadon keresztül számunkra nem maradt más, csak a pusztaság. De ott nem tudott utolérni bennünket a veres sárkány. A pusztaságban imádkoztunk, konfirmálni jöttek a gyermekeink, és ha bármit bocsátott is utánunk a sárkány, Isten valahogy úgy rendezte, hogy feligya a föld és az ő napba öltözött asszonya megmaradjon.

Köszöntelek benneteket, és köszönt benneteket Erdély, a napba öltözött asszony leányait, a Nőszövetséget. Az a nagy kívánságunk, szép reménységünk, boldog tapasztalatlantunk, hogy az Erdélyi Református Nőszövetség valahogy ő maga is napba öltözött asszony. Hozzátok magatokkal a fényt, a melegséget, a reménységet, az imádságot. legyetek mindig napba öltözött asszonyok, mert nem csak az egyház lehet az, a Nőszövetség is lehet, és egy-egy asszonyi élet is az lehet!

Emlékeztek Árva Bethlen Katára, az élete történetére? Nemsokára újra ki fogjuk adni az életéről szóló könyvet. Mennyi mindenen ment keresztül, a gyermekeit hadsereggel vették el tőle, leégett a háza, birtoka, egyedül és árván maradt, és mégis 54 református egyházat és iskolát tartott fenn. Árván, nyomorultan is napba öltözött asszony tudott lenni. Én sok napba öltözött asszonyt ismerek, Van valaki Marosvásárhelyen a cigánysonron, nem tudom, hogy került oda egy kicsi szobába, de aki bemegy hozzá, az szép lelki fényességet, melegséget és az ő bénasága dacára is szép tisztaságot talál. Én attól az asszonytól mindig úgy jöttem el, miután meglátogattam és úrvacsorát vittem neki, hogy egy napba öltözött asszonymál voltam. S volt az egyik gyülekezetben, ahol szolgáltam, egy asszony, aki megbénult, amikor a leányát szülte, 14 évig nevelte őt és testvéreit bénán az ágyból, de abban a szobában szép, áldott melegség, a lélek tiszta ragyogása volt, és a két leánya tisztességes leánynak nőtt fel. Az az egyszerű, falusi asszony napba öltözött asszony volt. Nem mindenki napba öltözött asszony. Vannak csak bánatba, csak zúgolóadásba, csak elkeseredésbe öltözött asszonyok, reménytelen és fájó életek. Pedig lehetne mindenki napba öltözött asszony. Hiszen ott belül mindenki el van rejtve Isten napsugara, a reménység tisztasága, a szeretet melegsége.

Mi arra kérünk benneteket, legyetek mind napba öltözött asszonyok, édesanyák és nagymamák, hogy hulljon rá valami szent, szép ragyogás a gyermekek és unokák lelkére s tudjanak ők is a ti hitetek és szeretetek által napba öltözött emberekké válni. Segítetek ennek a mi sokszor megtaposott, besározott ruhába öltözött, reménytelen népünknek, segítsétek napba öltözött asszonnyá válni. Segítetek szép otthont teremteni mindennütt, tiszta lelkű ifjakat nevelni, reménység fényével életet kezdeni. Legyetek napba öltözött asszonyok a jövődő számára a magatok életén keresztül, a munkátokon át, a hiteteken át, a Nőszövetség reménységén és imáján át. Szülessen bele sok-sok szívbe ama szent Fiú, a mi Urunk, Jézus Krisztus.

Úgy van írva itt a Szentírásban, hogy a sárkány nem érte utol a napba öltözött asszonyt, pedig annak semmije sem volt, csak a ruhája és az a 12 csillag a hajában. A Nőszövetségnek sincs semmije, csak egy szép ruhája, és 12 csillag fénye a szemében. Sokszor ez a fény ott ragyog fel az árva gyermekek szívében, akiket egy nyáron magukhoz vesznek az asszonyok. Sokszor ez a melegség itt ragyog fel Zsobokon, az itt élő gyermekek életében, legyetek hát napba öltözött asszonyok, s vigyétek tovább Isten ragyogását, melegségét, szeretetét. Előre elkészített hely van számunkra Istennél, és akárhogy üldöz is vagy el akar rabolni, el akarja venni a gyermekeinket ezernyi új módszerrel, ha mi hűségesek leszünk a mi Istenünkhöz, nem fog bennünket utolérni, mert nekünk előre elkészített helyünk van a mi Istenünknél, ahol majd táplál bennünket.

Ez a hely is, ahol most ülsz, ilyen előre elkészített hely, és az otthoni templomod is ilyen előre elkészített hely, és az otthonod, ahol leülsz majd egy gyermeket tanítani, az is ilyen előre elkészített hely lesz.

Isten legyen veletek, kedves asszonytestvéreim, tegyen benneteket napba öltöző s másokat napba öltöztető asszonyokká az ő kegyelméből. Amen.

Váratlan megoldások

Egy barátságtalan ember szívesen hangoztatta ateista meggyőződését. De volt egy dolog, ami vonzotta: a zene.

A XVIII. században élt vándorprédikátor, Wesley János, összejövetelein sokat énekeltek: új dalok, ismeretlen melódiák, megfelelő hangszeres kísérettel. Hitetlen emberünk azzal a szilárd elhatározással ment el az istentiszteletre, hogy a két kezét a fülére szorítja az igehirdetés alatt, és csak az éneklést hallgatja meg. De egy légy telepedett az orrára és el kellett kergetnie. Wesley János éppen ebben a pillanatban ezt az Igét idézte az Írásból: „Akinnek van füle a hallásra, hallja!” (Mt 11,15)

Ez a különös hallgató az egész estéből csak ezt a néhány szót fogta fel, de ezek üldözni kezdtek. Nem tudott tőlük éjszaka aludni. Csak akkor tudott megnyugodni, amikor visszament oda, ezúttal azért, hogy meghallgassa az igehirdetést és elfogadja az Úr Jézust Megváltójának.

Attól kezdve teljesen megváltozott, és ő is az evangélium hirdetője lett. Isten nem válogat az eszközeiben. Fel tud használni egy legyet is. Ki tudja magát jelenteni egy fiatal hippí lánynak zarándokúton India felé, amerikai fogolynak a börtönben, japán repülőbábornoknak a visszavonuláskor, haldoklónak a kórházi ágyon...

Váratlan megoldások... mások számára, ezt gondolhatod. De mégis, Isten talán számodra tartogatja ma ezt: „Megkereshettek volna, de nem kérdeztek; megtalálhattak volna, de nem kerestek... Mielőtt kiáltanak, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgatom” (Ézs 65,1.24).

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla

Kolozsvár-Belváros

Megszabadítva a sötétség hatalmából

Alapige: Kolossé 1,13–14

Bibliolvasás: 2Móz 10,12–29

A mai tanításban együtt látjuk az Ószövetség szerzőjét, Mózeszt, az Újszövetség szerzőjével, Jézus Krisztussal. Mózesről azt olvashattuk, hogy az egyiptomi fáraó országból akarta kivezetni Isten választott népét. Jézus Krisztussal kapcsolatosan pedig azt hirdeti Pál apostol, hogy a benne hívők a sötétség hatalma alól az általa elhozott Isten-országába jutottak.

Egy nagyszabású áttelepedésről szól tehát az Ige. Fontos azonban aláhúzni, hogy az áttelepedők nem egy maguk választotta országba indultak el, illetve érkeztek meg. Az Isten Igéje szerint a cél nem egy földi ország vagy birodalom. A szóban forgó ország az *Ígéret földje*.

A történet elvezet bennünket Egyiptomba. A Szentírás szemléletében ez az ország a „szolgálat háza”. Itt kell kényszerű módon dolgoznia és szenvednie Isten választottainak. De Isten módot talál arra, hogy kiszabadítsa övéit. Szabadító tettehez a sötétséget is segítségül hívja. A háromnapos sötétség rendkívül érzékenyen érinti a babonáságba süllyedt Egyiptomot. Azonban Isten népét nem rettentí a sötétség. Az ő népe a csapás idején is világosságban jár! Mintha csak a 139. zsoltár szavait hallanánk: *Ha azt mondom: A sötétség bizonyosan elborít engem, és a világosság körülöttem éjszaka lesz, a sötétség sem borít el előled, és fénylik az éjszaka, mint a nappal; a sötétség olyan, mint a világosság.*

I.

Ismerkedjünk meg előbb az első hazával. Az ótestamentumi olvasmányban „Egyiptom” nevével találkoztunk. Ezt az észak-afrikai országot az emberi civilizáció egyik bölcsőjeként tartják számon. Amikor József korában Jákob Egyiptomba költözött fiaival, hihetetlen fejlettségű országra találtak itt. A rendkívüli kiterjedésű birodalom népe mint egy keskeny folyosó mentén élt a Nílus partján, valamint a nagy folyam deltájában. A Nílus vize jelentette az életet a tőle keletre és nyugatra húzódó sivatagok ölelésében. Keleten az Arab-sivatag terjedt ki beláthatatlan távolságra. Nyugaton a végtelen, kopár sziklával megtűzdelt Szahara izzott.

Ha nem lett volna a Nílus, akkor ma nem beszélhetnénk Egyiptomról: az ókori történetírás így nevezte a roppant országot: *a Nílus ajándéka*. Itt, a „Nílus ajándékának” nevezett országban emelte fel Isten Józsefet, és itt telepítette le átmenetileg József atyját és testvéreit. Azért csak átmenetileg, mert Isten nekik egy másik országot akart adni. Olyan országot, amely az „Isten ajándéka”. Olyan országot, amelyben a rabszolgává tett héberrek szabadon élhettek ezután.

Ennek a szabadításnak lett eszköze Mózes. Az istentisztelet kezdetén felolvasott történetben ez a Mózes jelenik meg előttünk. Mózes előzetesen közbenjár az egyiptomi uralkodónál, a fáraónál, hogy bocsássa el Izrael fiait. Mózes szavára azonban nem hajlik Egyiptom fáraója. Emiatt Isten csapást csapás után mér az országra. Történetünkben az életadó fény tűnik el három napra. Az egyiptomiak olyan ijedségbe esnek, hogy a sötétség ideje alatt ki sem mernek mozdulni otthonukból, fel sem mernek kelni fekhelyükről.

Azt mondhatnánk: – Nahát, milyen babonásak! Azonban nem ez a helyzet. Egyiptomban a legnagyobb tisztelettel épp a Napistent vették körül! A fáraó ennek az istennek a megtestesítőjeként kívánt tündökölni! Amikor Mózes az égre emeli karját és mintegy kioltja a fényt, akkor láthatóvá válik, hogy a Mózeset elküldő Isten erősebb a fáraónál, de hatalmasabb Rá-nál is.

Nem tudhatjuk, hogy miként állt be ez a változás. Nagy hirtelen, mint amikor a pincében lekapcsoljuk a villanyégőt? Vagy pedig fokozatosan, mint amikor színházi előadás előtt elhalványulnak a nézőtér fényei? Nem tudjuk tehát a változás mikéntjét. De ismerjük annak célját: Isten szabadságra akarja juttatni népét. El akarja fiait és leányait vezetni az ő helyes tiszteletére. Ezért parancsol Mózesnek, parancsol a napnak, parancsol a fáraó szívének.

Ma, amikor már nincs fáraó, nincs Napisten, szól az Ige – Neked ki a világosságod? Ki által látod a fényt? Ki által tudsz gondolkodni? Ki által vagy képes kételkedni, kutakodni? Mert ma is lehet tévutat járni. Nem úgy, hogy bálványisteneket öltöztetünk és etetünk, amiképpen Egyiptomban szokás volt. Hanem úgy, hogy a mi apró kis ügyeink és vélt csalódásaink eltakarják szemünk elől Istent. Vagy oly módon, hogy a magunk dicsőségének csillogása sötétséggé változtatja az Isten világosságát!

Milyen furcsa, hogy ahol az ember kultuszt csinál a világosságból, ott Isten sötétséget támaszt. De ugyanakkor világosságot gyűjt azoknak, akiket a hatalmasok mindenáron sötétségben akartak tartani. Hogyan is olvastuk? *De Izrael minden fiának világosság vala az ő lakhelyében* (2Móz 10,23). Mi lehet ennek a csodának a magyarázata? A megfejtést Jézus Krisztus adja, amikor az őt követőknek kiváltságos helyzetéről beszél, mondván: *Én vagyok a világ világossága; aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága* (Jn 8,12). Ebből azt érthetjük meg, hogy mind-azok, akiket arra elhívtott az Úr, világosságban maradnak.

Hiába keressük tehát a világosságot valamely kultúrában, vagy akár bölcsességben, vagy eszmében: az igazi világosság az, amelyet Isten támaszt a szívekben, az a világosság, amely eljött erre a világra, hogy megvilágítson minden embert.

De miért kell ezt olyan nyomatékkal hangsúlyozni? Hát az egyiptomi kultúra fénye nem elég ragyogó? Az Ige több annál, semhogy egyik kultúrát szembeállítsa a másikkal. Még csak azt sem teszi, hogy egyrészt beszélne egy istenhívő kultúráról és másrészt egy istenellenes kultúráról. A Szentírás arról beszél, hogy minden egyes kultúrának az Isten tisztelése adja meg az értelmét.

II.

Figyeljük meg Mózes szavait. Nem azt kéri Egyiptom parancsolójától, hogy bocsássa el őket, hogy a folyamvölgyi kultúra helyett hódoljanak a vándor népek kultúrájának. Még csak azt sem mondja, hogy az egyiptomi életvitelt fel akarják cserélni a kánaánira. Mózes azt kéri Egyiptom királyától, akinek szolgálatában addig állottak, hogy bocsássa el a hébereket, *hogy szolgáljanak az Istennek*. Amikor ezt kéri Mózes, be akarja tölteni azt a rendeltetést, melyet Isten adott az ő népének. Már az I. éves konfirmandusok is tanulják, hogy az Úr azt akarta, hogy Izrael népe őt szolgálja – vagyis neki tegyen tiszteletet.

De ezt csak akkor tudja a nép felvállalni, ha nem telítődik többé az egyiptomi kínálattal. Ha egy emberként odaáll Isten elé, és ezt mondja: – Uram, nem akarok senki mástól függeni, csak tőled, nem akarok senki mást tisztelni, követni, csak téged!

És amikor a fáraó már csak azt szabja feltételként, hogy barmaikat hagyják hátra, akkor Mózes ekképpen tiltakozik: *Egy körömmyi sem marad el!* (Elolvasni a 10. fejj. 24–26.

verseit.) Milyen dicséretes lenne, ha mi is végig így ragaszkodtunk volna ahhoz, ami a sajátunk!

Mózes elhatározásában oly mértékben elszánt, hogy a fáraó elkergeti. Erre az Isten szolgálja megjegyzi, hogy őt nem is fogja látni többé. Itt csúcsozódik ki a mai tanítás: Egyiptom külön nagyság, Izrael külön nagyság. A fáraó a gonosz szolgálatában áll, Mózes az Isten szolgálatában. Egyiptomot Isten az ő terve megvalósulásának ideiglenes színterévé tette, de Izraelt örökre magához hívta. A fáraó múltó dicsőséget szolgál, Mózes ellenben az örök Isten dicsőségét munkálja. Ezért feszül kettőjük között ez a kibékíthetetlen ellentét.

És ezért jelképezi Egyiptom a sötétség birodalmát, a „szolgaság házát”, és emiatt jelenti Kánaán az „Ígért földjét”. Ennek az ószövetségi jelképrendszernek a folytatását látjuk az Újszövetségben. Itt Isten Fia, Jézus veszi át a vezetést, mutatja meg, hogy mit jelent az átmenetel a „sötétség hatalmából” az ő országába.

Kérdés számodra, hogy miként szolgálod helyesen Istent? Megsokalltad a „fáraó szolgálatát”? Feltörte szívedet a robot, a hasztalan fáradozás és a békétlenség? Fáj neked a sok jogtiprás, a sok csalás, amit ebben a mai Egyiptomban látsz? Sérti lelkedet a rengeteg erőszak, a törtetés, mások eltaposása? Eleged van már a tapogatózásból, a mások utánzásából, esetleg önnönmagadból is? Bánt az, hogy nem vagy rendben Istennel, hogy sok a mulasztásod az ő szolgálata terén? Vagy esetleg az bánt, hogy elmaradtál családodtól, néped többi fiától és leányától, akik eddig is hűséggel szolgálták az Urat? Akkor állj oda Jézus Krisztus elé: kérjed őt, hogy váltsága érdemét és a bűnbocsánatot neked is adja.

Halld meg, miként mutatkozik be neked Ábrahám, Izsák és Jákób Istene: *Én vagyok az Úr, a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földjéről, a szolgálat házából: ne legyenek neked idegen isteneid énelőttem* (2Móz 20,2.3). Ha ő bennünket úgy szeretett, hogy kivezetett Egyiptomból, a sötétség országából, legyen bennünk annyi, hogy keressük az ő tiszteletének igaz módját. Segít ebben is Krisztus Urunk. Kérdezzük őt, kövessük szavát, és akkor bizonyosan jó úton járunk majd. Újszövetségi Igénk magasztalás-dicsőítés. Pál apostol olyan keresztyéneknek írta, akik egykor teljes mértékben a bálványimádásnak, legjobb esetben önmaguknak éltek. Azt lehetne mondani, hogy szinte az egyiptomi sötétség telepedett rá Kolossében is a lelkekre. És lám, Isten kivette a Krisztus híveit ebből a megrekedt életből. Erre visszatekintve árad túl Pál apostol szíve.

A gyülekezetről azt mondja az apostol, hogy „megépítettett a próféták és az apostolok alapkővé”. Átérezzük-e, hogy e kijelentés ránk is áll. Amit Mózesnél, illetve az apostoloknál láttunk és hallottunk, az számunkra világossággá vált. Bizonyágtételük meggyőzte szívünket: ő az Ura mindennek. A természeti erőknek, az emberi szív indulatainak egyaránt ura és parancsolója ez az Isten. Hogyan lesz számomra ő élő valóság? Oly módon, hogy őszintén szakítok a sötétség szolgálatával. Nem tűröm meg az életemben a babonás félelmet, nem vállalom a jövőmet Istenem nélkül, nem engedem felnőni lelkemben az irigységet, a másik ember lenézését. És főképp nem akarok olyan életet élni, amely nem tiszteli őt, amely csak legyint az ő szent akarata.

Ha Jézus Krisztusban csakugyan a váltság jött el számomra, akkor nem élem úgy az életemet, mintha nem támadott volna fel számára a világosság. Cselekedje Isten, hogy a Kolossében egykor felolvasott Ige vezessen bennünket is új életre, világosságra örökségünk való értékelésére, a Szentháromság Isten örvendező magasztalására. Ámen.

Nincs emberem, de van Istenem

Alapige: János 5,1–10.14
Bibliolvasás: Zsoltárok 5,1–13

A valóságos emberi élet megdöbbentő képét olvastam fel. Egy gyógyvizű tó mellett beteg, egymásra szorult emberek várják a gyógyulást. Olyan emberek ők, akiknek ez az utolsó lehetőségük, semmilyen más gyógymód nem használt, pedig biztosan mindent kipróbáltak. Teljes kiszolgáltatottságban várják az isteni csodát és az emberi segítséget. És sokszor az isteni csoda megvan, de az emberi segítség hiányában mégis elmarad a gyógyulás.

Ezek az emberek valóságos betegek. Sokszor arra gondolunk, mikor valakit panaszkodni hallunk, hogy tulajdonképpen nincs is komoly baja, inkább a lelke beteg, azért szeret panaszkodni. Ha másnak fáj, akkor azt nem veszem annyira komolyan, mint amikor nekem fáj. A magam bajával sokszor akkor is orvoshoz szaladok, ha tényleg nincs semmi baj, csak azt képelem, hogy fáj valami, s az idős ember panaszaira sokszor legyintek: mit akar, az ő korában természetes, hogy minden fáj. Vagy előfordul az ellenkezője is, hogy még a saját betegségemet sem veszem komolyan – gyakran hallunk ilyent, hogy valakin segíteni lehetett volna, ha idejében orvoshoz megy, de mivel elhanyagolta, belehalt a még orvosolható betegségbe.

A Biblia nagyon sok embert számon tart, akik különféle betegségekben szenvedtek. Éppen ezért áll hozzánk olyan közel ez a történet, mert úgy érezzük, mintha rólunk szólna. A magunk betegségét, testi és lelki nyomorúságát juttatja eszünkbe. S egyúttal arra is figyelmeztet, hogy vegyük komolyan egymás és önmagunk testi bajait. Ha ezek a betegek nem mentek volna ahhoz a tóhoz, ahol időnként egyikük-másikuk meggyógyult, még a remény sem élte volna őket.

De ők nemcsak a testi betegségtől szenvedtek, hanem attól is, amit ez a 38 éve beteg ember így fogalmaz meg: nincs emberem. El tudjuk képzelni, hogy milyen tülekedés támadt, valahányszor felzavarodott a tó vize, s ez a mozgásképtelen ember segítség nélkül sohasem tudott elsőnek a vízbe lépni. Mások mindig megelőzték. Mindenki csak a maga nyomorúságát látta, csak a saját gyógyulására gondolt, senkinek nem volt fontos, hogy ez a mindannyiuknál betegbb ember meggyógyuljon.

Két kérdés merül fel ennek kapcsán: Én „embere vagyok-e valakinek”? És „van-e nekem emberem”?

I.

Az első kérdés, amit fel kell tennünk, az, hogy vajon én kinek nem vagyok vagy voltam embere? Kik azok, akik rászorulnak az én segítségemre? Kinek maradt el a gyógyulása, csak azért, mert én nem voltam embere, csak a magam dolgával törődtem? Hogyha komolyan feltesszük ezt a kérdést magunkban, máris szinte látjuk a sok vádló tekintetet. Nem voltam embere a másoknak, mert az én – különben kisebb – gyógyulásommal, csakis magammal voltam elfoglalva. Nem vettem észre magam mellett a nálam sokkal betegbbet, azt, aki 38 éve beteg, és aki segítség nélkül soha nem fog meggyógyulni.

Az önvizsgálat után feltehetjük a másik kérdést: lehetséges-e az, hogy valaki így panaszkodjon, hogy nincs emberem? Elképzelhető, hogy egy ilyen világvárosban, ahol sok százezer ember lakik, ahol egy sörfesztiválra ilyen sok ember megmozdul, hogy itt valaki arra panaszkodjon, hogy nincs embere? És sajnos azt kell válaszolnunk, hogy elkép-

zelhető. Sokszor halljuk, hogy özvegyemberek vagy özvegyasszonyok panaszkodnak, hogy alig tudnak kimozdulni a házból, de senki nem nyitja rájuk az ajtót, nem segít a bevásárlásban. Előfordul, hogy idős asszonyt temetünk, és négyen vagyunk a temetésen, mert az asszonynak nem volt embere, vagy hogy egy másik ember már egy hete halott, amikor rátalál a családja, mert még a tulajdon gyermekei sem voltak emberei. Sokszor mi is megtapasztaljuk, hogy nincs emberünk, mert valamilyen segítségre lenne szükségünk, de azok, akik segíthetnének rajtunk, a saját gondjaikkal vannak elfoglalva, senki sem figyel ránk. Meghalt a férjem vagy a feleségem, a gyermekem, aki segíthetett volna. Vagy van gyermekem, unokám, s még sincs, aki a felső polcra levegyen valamit vagy elszaladjon az üzletbe valamiért. Emberek között élünk, és mégis magányosan. Egyedül vagyok. Nem tudok meggyógyulni. Nincs emberem!

Ha ilyen állapotban voltam vagy vagyok most is, egyet ne feledjete: Isten még ilyen elesett állapotomban is mellettem van. Ha nincs is emberem, akkor is van Istenem, és ez a hit többet ér minden emberi együttérzésnél és segítségnél.

II.

Ezen a 38 éve beteg emberen sem egy másik beteg segített, hanem Isten egyszerűlt Fia. Éppen egy ünnepnapon érkezett. És első útja nem a templomba vezetett, hanem a betegek közé. A gyógyforrás körül várakozó betegek közül Jézus azonnal a legbetegebbet vette észre. Éppen ennek az embernek a nyomorúsága hívta fel rá Jézus figyelmét. Jó tudni, hogy Jézus Krisztus odafigyel azokra, akik a legnagyobb nyomorúságban vannak. Ha úgy érezzük, hogy senkinek nincs nagyobb baja a miénknél, máris magunkon érezhetjük Jézus tekintetét. Mert ő nem azt kérdezi: milyen vallású vagy, hányszor voltál templomban, miért nem viselsz tiszta, rendes ruhát? – hanem a leglényegesebbet kérdezi: Akarsz-e meggyógyulni?

A bibliai beteg ember nem azonnal válaszol, ami a legkézenfekvőbb lenne, hogy akarok, hanem elmondja a nyomorúságát. Azt, hogy hiába az akarat, más ember segítségével nélkül nem ér semmit. Nincs emberem. Jézus türelmesen végighallgatja a panaszt, aztán magára vállalja azt a szerepet, hogy ennek a betegnek embere legyen, de nem úgy, ahogy az várta volna. Nem azt mondja Jézus, hogy várjuk meg, amíg felzavarodik a víz, s akkor én majd segítek odamenni a tóhoz, hanem azonnali segítséget ad. Egyik pillanatról a másikra megold mindent, kiadja a parancsot: kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádát és járj! – és már meg is történt a csoda. Nem úgy, ahogy várta volna a beteg, hanem sokkal egyszerűbben. Csak szólt, és a Jézus szava meggyógyította az embert. Jézus gyógyító szava most is szól mindenkinek, aki panaszkodik, hogy hiába szeretne meggyógyulni, nincs embere. Az ő szavát hallgatjuk minden igehirdetésben. És most is ugyanilyen csodálatosan hat az Ige ereje, hogyha őszintén minden nyomorúságunkkal Isten elé állunk, biztosan észrevesz és meghallgat bennünket, ahogy Jézus meghallgatta ennek az embernek a panaszkodását. De biztosak lehetünk abban, hogy választ is kapunk, Igéjében szól hozzánk Isten, s talán nem úgy, ahogy mi vártuk volna, hanem sokkal egyszerűbben ki segít a bajból.

III.

A Szentírás sok-sok embert említ egy-egy jelenet kapcsán, s a legtöbben azonnal el is tűnnek a színről. Ezzel a meggyógyított emberrel azonban még egyszer találkozunk, mielőtt végleg eltűnne a szemünk elől: méghozzá a templomban. Maga a csoda, ami megváltoztatta ennek az embernek az életét, nem a templomban történt, hanem a tó mellett – ma így mondanánk, hogy a kórházban, hiszen ahhoz a tóhoz is gyógyulni

mentek az emberek, mint mi a kórházba. A gyógyulás feletti örömeiben még az áldott orvos nevét is elfelejtette megkérdezni ez az ember, de az első útja oda vezetett, ahol találkozhatott gyógyítójával: a templomba. Tudta, hogy Istennek köszönheti a gyógyulását, s sietett is Isten házába, hogy háláját kifejezze. Találkozni akart olyan emberekkel, akik ugyanolyan hálásak, mint ő, bár biztosan úgy érezte, hogy senki sem köszönhet olyan sokat Istennek, mint ő.

Ismerős nekünk ez a sóvárgás a gyülekezet közössége után? Érezzük, hogy itt a templomban elmondhatjuk Istennek a nyomorúságainkat, ha azok uralkodnak szívünkben, vagy hálánkat, ha azzal van tele a szívünk? Én hiszem, hogy mindannyiunknak, akik itt vagyunk, nagyon sok megköszönni valónk van Isten felé. Mindannyiunk életében történtek kisebb-nagyobb csodák. De hogyha még nem ezeket a csodákat látjuk, hanem arra panaszkodunk, hogy nincs emberünk, akkor is otthonra és talán emberre találhatunk itt a gyülekezet közösségében. De mindenképpen vallhatjuk: ha emberünk nincs is, Isten velünk van. S ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Ámen.

Orbán János
Marosújvár

Szent házasság

Alapige: Malakiás 2,15b–16a
Bibliaviasítás: Máté 19,3–12

Valaki így fogalmazott: mondd meg, mi a véleményed a házasságról, és megmondom, hogy milyen a házaseletem. Nagyon elszomorító az a kép, amit a házasságról alkotunk, ha csak az úgynevezett törvényes elválásokat vesszük figyelembe. Hát még amit nem mutat ki a statisztika!

Nem mai kérdés, mert évezredek óta mindmáig gyötri az embert. Mi lehetett a Malakiás próféta idejében, hogy olyan határozottan kikelt a házasság megrontása ellen?

Volt idő, amikor például Olaszországban tüntettek azért, hogy a törvény adja meg a válás lehetőségét. Az állami törvények mindenütt megpróbálják több-kevesebb szigorúsággal megnehezíteni az elválásokat, nem annyira a házasfelekre, hanem sokkal inkább a gyermekekre való tekintettel.

A kérdésnek a lényege ez: Isten szerint való-e a házaseletem, vagy sem? Erre a kérdésre csak azt felelhetjük, hogy a bűn megrontotta a házaseletemet is. A bűn az oka annak, hogy nem értjük meg egymást, hogy nem tudják elszenvadni egymást szeretetben még a házastársak sem. De ha két ember nem tud összehangolódni, nem helyesebb, ha az egyik jobbra, a másik pedig balra megy? Ne bosszantsák, ne keserítsék, ne nyomorítsák meg egymás életét. Ezt diktálja az embernek a Sátán. Nagyon józannak, nagyon észszerűnek, nagyon elfogadhatónak látszik. Isten Igéje azonban nem ezt tanítja! Jézus nem ezt mondja!

Amikor a farizeusok felteszik Jézusnak a kérdést, a Jézus válasza határozott: Isten férfiúvá és asszonnyá teremtette őket, lesznek ketten egy test, amit Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza! Mennyire összhangban van ez azzal, amit Malakiás próféta által jelentett ki Isten: „Őriztétek meg azért a ti lelketeket, és a ti ifjúságotok feleségét meg ne csaljátok! Mert gyűlölöm az elbocsátást, ezt mondja az Úr!”

Nem csak testi, nem egyszerűen szexuális kérdéstről van itt szó. Nem pusztán biológiai, nem is csak erkölcsi probléma ez. A világ minden részén számtalan okos könyvet írtak kapcsolatban orvosok és pszichológusok, közgazdászok és szociológusok. Az Ige arra figyelmeztet: ember, vigyázz, a lelked megy rá! És ez nem csak azt jelenti, hogy lelkileg megy tönkre az ember, hanem hogy az örök élet rovására megy a megrontott házasság.

A farizeusok ismerik a törvényt, és arra hivatkoznak – tudniillik Mózesre –, aki meghagyta, hogy a férj adjon válólevelet az asszonynak. Tehát még Mózes is megengedte! Akkor miért ne lehetne elválni? Sokan alig várják, hogy szabaduljanak a másiktól. Azt szeretnék, hogy törvény biztosította módon vétkezzenek. Ne gördítsen senki akadályt az elé, aki a másik nemben csak szexuális partnert keres, s ha megunta, felelőtlenül rázhassa le magáról. Jézus megmagyarázta: szívetek keménysége miatt engedte meg Mózes. De kezdetben nem így volt! Jézus tehát oda vezet vissza: „Kezdetben”, tehát a bűnesetelőttre. Mielőtt az ember kiszakította volna magát Isten szövetségéből. Mert megszakadt az embernek az Istennel való kapcsolata, azért romlott meg a házasság! Mózes nem azért rendelkezett úgy, ahogy rendelkezett, hogy jogalapot szolgáltatson az elválásra, hanem hogy gátat emeljen ennek az eláradt bűnnek. A bűnnek okáért adatott a törvény – tanítja Pál apostol.

Vajon Jézus összekényszeríti azt a sok millió embert, akiknek elviselhetetlenné lett a másik ember annyira, hogy mindenre képesek lennének, csak hogy szabaduljanak a házastársuktól?

Az elválás nem a házasság felbontásával, hanem a házasság megkötésével kezdődik, vagyis azzal, ahogy megkötik az emberek a házasságot. Miért nősültél meg? Miért mentél férjhez? Nem így gondoltam! Hát persze; mindenki azt gondolja, hogy olyanok még nem voltak a világon, mint ők ketten. A házasságra lépők – és itt nem csak a fiatalon házasságra lépőkről van szó – a saját ábrándjaikat, a saját elképzeléseiket szeretnék megvalósítani. Aztán rájönnek, hogy a másik nem olyan, amilyennek elképzelték – és sohasem olyan, hanem mindig más. Éppen olyan, amilyen, nem amilyennek elképzelték, s akkor úgy érzik, hogy csalódtak, számításaik nem váltak be, hát elválnak.

Hogy is volt kezdetben? A házastárs segítőtárs. Így mondja Isten: „Szerzek neki segítőtársat” (1Móz 2,18). Tehát a másikat a te segítségedre, téged a másik segítségére rendelt Isten. A másik nem élvezeti cikk – ahogy például a törökök tartják a nőről –, hanem aki neked segít, és akinek a te segítségedre van szüksége. Pontosan akkor kell megmaradj mellette, amikor talán a legjobban kapálózna ellene.

A házastársi hűtlenség nem abban nyilvánul meg csupán, hogy az egyik viszonyt kezd valaki mással, hanem amikor magára hagyja úgy, hogy nem mutat érdeklődést iránta, amikor elhagyja úgy, hogy nem törődik gondjaival és örömeivel, amikor őt hidegen hagyja, ami a másikat foglalkoztatja, szóval amikor lelkileg szakad el a másiktól. Talán nagyon furcsán hangzik, amit mondok, de a házastársak először lelkileg paráználnak. És itt ne arra gondoljunk, hogy bűnös testi érzelmeket dédelgetnek magukban, amelyeket még nem vittek véghez, hanem elhidegülnek, elhúzódnak egymástól, amikor közömbösek lesznek egymás számára. Sokkal többen paráználnak így, anélkül hogy testileg a paráznaság bűnét elkövették volna. Úgy mondanám az ilyenekre: „erkölcsös paráznák”, akik még meg is kritizálnak másokat.

Van, amikor az egyik élettárs a másik számára olyan, mint a fagyöngy az ágon: belőle él, de nem érette él. Vagy van olyan is, aki látszólag a másikért mindent megtesz, de magát nem adja a másinak, hogy ketten legyenek egy. Azért hangzik az Igében: őriztétek meg a ti lelketeket! Lehet, hogy van, akinek ez is furcsán hangzik, de többször kell a másinak a lelke, mint a teste. A lelke mindig kell! Ezért házasság a házasság. Baj van ott, ahol csak a testek ölelik egymást, de a lelkek nem fonódnak egybe. Ahol a lelkek ölelkeznek, ott a testnek minden gyengesége, nyomorúsága elhordozható! Őriztétek meg azért a ti lelketeket! Így ellene lehet állani a kísértéseknek, mert a házasságban is megvannak a maga kísértései. De az elválás nem megoldás, hanem halál: kettéhasított „egy test”, mint egy kettéhasított tetem.

Amikor odáig jut valaki, hogy ifjúságának feleségét megcsalja, az már testileg is paráznaság. Ez éppen úgy vonatkozik a férfira, mint a nőre. Az Ószövetség, s így Malakiás

próféta is, még csak a férfiakról beszél, mert a feleségeknek akkor alárendelt szerepték volt, jóllehet „kezdetben” mellérendelte Isten egyiket a másiknak. Reményik Sándor írja egyik versében egy menyasszonynak a leendő férjéről: „szegény, szánandó embertársad ő, nem urad és nem királyod”.

A paráznság szembekerülés a hetedik parancsolattal, tehát a Tízparancsolattal, s így „halálos bűn”! A parázna egy személyben gyilkos és öngyilkos! Mert minden bűn, amelyet az ember cselekszik, a testen kívül van, de aki paráználkodik, a tulajdon teste ellen vét (1Kor 6,18). Jézus azt mondja a Hegyi beszédben: „aki elbocsátja feleségét paráznság okán kívül, paráznává teszi azt, és aki elbocsátott asszonyt vesz el, paráználkodik” (Mt 5,32).

Elválás alkalmával a házaspár tagjai igazolni akarják magukat, ugyanakkor vádolják a másikat. De a másikban saját magadat vádolod, mert ő te vagy, és te ő. Ne akarjuk igazolni magunkat, inkább azt nézzük meg: igazat ad-e nekünk Isten? Gyűlölöm az elbocsátást, azt mondja az Úr. Jaj annak az embernek, aki Isten gyűlöletét vonja magára. Annyira világos tehát Isten Igéje, hogy e felett nincs mit vitatkozni.

A tanítványok azt mondták egykor Jézusnak, hogy ha így van a férfi dolga az aszszonnyal, nem jó megházasodni. Pedig „kezdetben” Isten azt mondta, hogy nem jó a embernek egyedül lenni. Vegyük észre tehát, hogy a legbensőségesebb kapcsolatot is megrontja a bűn. Ez pedig akkor kezdődött, amikor a gonosz Istentől szakította el az embert. Ezért sikerült a Sátánnak a házastársakat is egymástól eltávolítania vagy egymással szembeállítania.

Hol van a megoldás? „Krisztus is szerette az egyházat – mondja az Efézusi levél – és önmagát adta azért, hogy megszentelje és megtisztítsa... hogy azon ne legyen szeplő vagy sömörögzés vagy valami afféle, hanem legyen szent és feddhetetlen” (Ef 5,25–27). Így kell szeretniük a házastársaknak is egymást. Az élettárs egy darab isteni szeretet, amellyel egyik házastárs megajándékozza a másikat. Az igazi szeretet felveszi a házasesélet keresztyét és nem bújik ki alóla. Zúgolódás nélkül hordozd a másikat, ahogy Krisztus téged. A válás mindig azt bizonyítja, hogy ott vagy az egyik, vagy a másik, vagy mind a kettő elszakadt Krisztustól, kibújt a kereszthordozás alól.

Mindnyájunk házaseséletében vannak bajok. Tegyük ezeket a Krisztus lábaihoz, hogy megtisztítson, hogy ne legyen házaseságunkon szeplő. A házasesélet nehézségeit sem törvényes korlátozások, sem engedmények, sem ilyen vagy amolyan felvilágosítások nem oldják meg, csak Jézus Krisztus vére. Ne is avatkozzon bele senki mások házaseséletébe, mintha meg tudná oldani a bajokat. Hogyan akarod te helyrehozni mások házaseséletét, mikor a tiéd is rossz?

Azt azonban tanuljuk meg, hogy az elválás nem megoldás, hanem bűn. Mi a megoldás? Az alkalmazkodás: először Istenhez és így egymáshoz. Ez nem megalkuvás, hanem az egyetlen lehetőség a megmaradásra.

Rossz az élettársad? Hát nem te választottad? Éppen olyan rossz, amilyent te választottál magadnak, amilyen neked kellett. Jó lenne, ha zúgolódás helyett hálát adnál Istennek: Uram, köszönöm, hogy csak ilyen rosszat kaptam, s nem olyat, amelyet megérdemeltem! Az élettársad az életed fordítottja., Nézd csak: a két tenyered pontosan ellentéte egymásnak, de ha összeteszem, sőt összekulcsolom, elválaszthatatlanul egy. Így lehet eggyé az imádságban két ellentétes, de egymást mégis kiegészítő ember: egy férfi és egy nő. Így lehet egy pár ember igazán élettárs, sőt hitvestárs, imádkozó szívvel. Ez így már nem biológia, nem szexualitás, nem is erkölcsi magatartás, hanem annak az „életnek” a kezdete, amelyet a házastársak ott, az Isten országában folytatnak majd, ahol „sem nem házások, sem férjhez nem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az Isten angyalai a mennyben” (Mt 22,30).

A paráznák nem örökölhetik Isten országát! (1Kor 6,9) Ne légy parázna, ne tedd paráznává a másikat: ne válj el!

Őrizzék meg azért a ti lelketeket, és a ti ifjúságotok feleségét meg ne csaljátok! Mert gyűlölöm az elbocsátást, ezt mondja az Úr! Ámen.

Szekeres István
Sepsiszentgyörgy

Első a bűnösök között

Alapige: 1Timóteus 1,15–17
Bibliailvasás: Róma 5,18–21; 6,1–8

Sok csodálatos dolog van ebben a világban s ezen belül az emberi életben. Az én megítélésem szerint a sok csodálatos dolog között rendkívül csodálatos dolog a beszéd. Az a beszéd, ahogy közöljük egymással gondolatainkat, érzéseinket, indulatainkat, amelyek lelkünkben, agyunkban átcikáznak életünknek jó, kevésbé jó vagy éppen rossz napjaiban. Ha elgondolkoztatok valaha rajta, akkor rádöbbenhettek, hogy sokféle beszéd van és sokféle beszédet beszélnek az emberek. Ezek között a legjobb, a legkellemebb beszéd az igaz beszéd, vagyis az a beszéd, amikor csak a valóságot mondjuk, nem teszünk hozzá és nem veszünk el semmit belőle. De látszik ennek éppen az ellenkezője, a hamis beszéd, amelyet durván úgy szoktunk mondani, hazugság, finomabban így is szoktuk mondani, az igazságtól elferdített beszéd. Van hasznos beszéd. Tehát úgy közöljük gondolatainkat, érzéseinket embertársainkkal, hogy segíteni akarunk rajtuk. Van káros beszéd is, amelyet tudatosan vagy tudaton kívül mondunk és ártunk vele.

Ugye milyen sokféle beszéd van, és ezt a sokféle beszédet még lehetne fokozni. De minden emberi beszédhez hozzátapad valami világi gondolat, valami világi érzés, amiért veszít tisztaságából, jószándékából. Az emberi beszédhez mindig hozzátapad valami, amiért állandóan csiszolni, tisztítani kell, hogy ez a beszéd legyen hasznos és legyen igaz beszéd. Régebbi tapasztalat azt mutatja, hogy vannak emberek, akik törekednek, és vannak emberek, akiknek eszükbe se jut, hogy a beszéden csiszolni kell, tisztítani kell, szépíteni kell s minél inkább olyanná kell tenni, hogy az igaz legyen, szép legyen, jó legyen, kellemes legyen, vidámságot szerző legyen.

A Szentírás arra tanít meg minket, hogy egyetlenegy igaz beszéd van, és ez az igaz beszéd: Isten beszéde. Úgy, ahogy azt Isten elmondta a történelem folyamán, s úgy, ahogy ez a beszéd le van írva a Szentírásban. Azért bízta Isten az ő beszédét az Anyaszentegyházra, hogy hirdesse ezt a tiszta beszédet, amelynek egyik célja az, hogy minket megtanítsa arra, hogyan kell élni ezen a földön, másodsor, hogy megtanítsa minket arra, hogy erről a földről hogyan lehet eljutni az Isten országába. Éppen ezért Isten beszédét olvasni és hallgatni kell. Nem elég Isten beszédét hallgatni vagy olvasni, hanem Isten beszédét meg kell érteni, Isten beszédét meg kell élni. Vasárnap hallgatjuk, és a hétnek hat munkás napján megéljük Isten beszédét. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a legtöbb ember meghallgatja Isten beszédét, de nem éli meg. Szolgálatom eddigi ideje alatt megfigyeltem azokat az embereket, akiknek éveken át prédikáltam, hogy mi hasznát vették az igehirdetésnek, amelyet rám bízott Isten, s amelyet én továbbadtam. Voltak esetek, amikor embertársaim élete az evangélium mértéke alatt jobbra fordult, de sok esetben az volt az érzésem, hogy nem sokat használt az a sok prédikáció, amelyet én hétről hétre, alkalomról alkalomra elmondtam. A felolvasott szent Ige arról az igaz beszédéről szól, amelyet Isten Jézus Krisztusról mondott. Mit mondott Isten Jézus Krisztusról? Jézus Krisztusban ő maga lett emberré azért, hogy minket bűnösöket megszabadítson a bűntől s a bűnnek következményétől, a kárhozattól.

Kérdzhetné valaki közületek: mi tulajdonképpen a bűn és ki a bűnös ember? A Szentírás meghatározása szerint, bűn minden, amivel megtörjük Isten törvényét. Különös, meg lehet törni Isten törvényét a gondolattal, az érzéssel, az indulattal. Meg lehet törni Isten törvényét a gondolatokból, érzésekből, indulatokból származó beszédekkel és cselekedetekkel. Bűn az, amikor véték Isten ellen, mondjuk úgy, hogy négy fal között mérgemben elkáromkodom magam. De már vétékké változik a káromkodás, amikor négy szemközt vagy sokszemközt mondom el az én káromló beszédemet, mert nem csak Istent bántottam meg, hanem az én hívő lelkű atyámfiat, akiknek a fülét is, a szívét is sérti az én káromló beszédem. Tehát véték a bűnnek az a formája, amellyel vétkezem Isten ellen és vétkezem embertársam ellen. Van egy harmadik formája is a bűnnek, amit így hívnak, gonoszság. Ezt mindig úgy szoktam értelmezni, hogy a rosszaságnak valami tömény, sűrített formája. Ezért helyezte a Miatyánkba Jézus Krisztus ezt a mondatot: „de szabadíts meg minket a gonosztól”. Talán így is lehetne mondani, hogy szabadíts meg a gonosz emberektől, mert a gonoszság az emberekben lakik. Van, akiben több, van, akiben kevesebb, de van! Tehát azért jött Jézus, hogy megszabadítsa a bűnösöket bűneiktől, vétkeiktől, esetleges gonoszságaiktól, és megtartsa az örök élet számára. Ennek a megtartásnak van egy isteni és egy emberi oldala. Isteni oldala az, hogy Jézus Krisztusban maga Isten jött el erre a földre és vitte végbe a váltságot. Aki ezt a váltságot hittel elfogadja és ráteszi az életét, üdvösséget és örök életet nyer. Ez a megtartásnak az emberi oldala.

A felolvasott szent Ige közli Pál apostol vallomását, amely így szól: A bűnösök „közül első vagyok én”. Most megkérdezem tőled, atyámfia, aki itt vagy a templomban, hogy ebben a pillanatban elmondanád-e magadról, hogy te vagy a legbűnösebb a világon, vagy annyit mondanál szíved szerint: elismerem, hogy bűnös vagyok, de azért nálam vannak bűnösebbek is. Kérdzhetné valaki: miért mondta Pál apostol, hogy a bűnösök között első vagyok én? Megítélésem szerint két dologért: az egyik dolog az, hogy az igazi bűnbánat azzal kezdődik, hogy nem az foglalkoztat, hogy embertársam kicsit bűnös vagy nagyon bűnös, nekem az a nagy gondom, hogy én bűnös vagyok és azért sorssom a kárhozat. E felismerés után nekem az a gondom, hogy én, a bűnös ember megszabaduljak bűneimtől és azok büntetésétől. A másik gondolat, amiért Pál apostol magát a legbűnösebb embernek tartotta, mert üldözője volt az egyháznak. Ő, mint a legfanatikusabb szekta, a farizeusok szektájának a tagja, kötelességének tartotta, hogy üldözze Jézus Krisztus követőit. ApCsel 8-ban azt olvassuk, hogy ott volt azok között, akik István vértanút halálra kövezték. ApCsel 9-ben azt olvassuk, hogy engedélyt kért a papoktól, hogy elmehessen Damaszkuszba, hogy katonákkal fogdossa össze azokat a keresztyéneket, akik az üldözés elől Jeruzsálemből Damaszkuszba menekültek. Ezen az úton történt az a csoda, hogy nagy fényesség támadt, leesett lováról, be kellett hogy vigyék Damaszkuszba, és három napig böjtölve elmélkedhetett azon, amit Jézustól hallott: „nehéz néked az ösztön ellen rugódoznod”. Tehát úgy látszik, hogy az egyház elleni véték nagyobb, mint ahogy mi ezt eddig elképzeltük. Ha valaki úgy találja, hogy bántására volt az egyháznak, kövesse Pál apostol példáját.

Három nap után Saulust felkereste Anániás, aki elmondta, hogy az, ami történt, Jézus Krisztus tette volt. Így lett Pál apostol Jézus Krisztus legnagyobb apostola. Ez az, amit a felolvasott szent Ige így mond: „Azért könyörült rajtam, hogy Jézus Krisztus bennem mutassa meg legelőbb a teljes hosszútűrését, példa gyanánt azoknak, akik hiendenek öbenne az örök életre.” Példa gyanánt arra, hogy van lehetőség a megtérésre és a Jézus Krisztus szolgálataira.

Mindezekért következik a hála. Hála annak az Istennek, aki Jézus Krisztus által véghezvitte a váltságot és minket képesekké tett arra, hogy ennek a váltságnak részesei lehessünk. Ezáltal eljuthassunk a mennyek országába. Ezt a hálát a felolvasott szent Ige 17. verse így fejezi ki: „Az örökkévaló királynak pedig, a halhatatlan, láthatatlan, egyedül bölcs Istennek tisztesség és dicsőség örökkön-örökké. Ámen.”

Lectio continua

Szász Attila
Disznajó

Krisztusban való megelégedettség

Alapige: Filippi 4,10–14

Milyen kevés mai világunkban a megelégedett ember! Milyen kevesen vannak ma, akik a lélek lázadása nélkül tudják elfogadni a keveset a sok helyett, a fájdalmat az öröm helyett, a rosszat a jó helyett, a betegséget az egészség helyett, a rabságot a szabadság helyett. Hitünk, lelki békességünk legtöbbször addig tart, míg a kenyérkészletünk, jólétünk, egészségünk, sikereink. Mihelyt átléptük a próbák kapuját, azonnal cserbenhagy bennünket egykor erősnek vélt hitünk, kikezdetlennek vélt lelki békességünk, és az Isten ellen való lázadás útjára lépünk. Úgy vagyunk, mint a pusztában vándorló Izrael, mely az első nehézségek láttán kész szembefordulni az öt Egyiptomból megszabadító Istennel, elfeledve az Úr minden addigi jótéteményét. Úgy vagyunk, mint Jób felesége, akinek a jóléttel együtt hite is elfogyott és arra buzdította szenvedő férjét, hogy átkozza meg születése pillanatát és Istent.

Érthető, hogy nem szeretjük az életben a próbákat. Nem szívesen hordozzuk a vállunkra helyezett keresztet. Viszont épp a fájdalmak napjai az igazi hitpróbáló idők. A kereszt súlya alatt dől el, hogy mi van a szívben. Hitünk nem a jólét napjaiban vizsgázik; hanem épp ellenkezőleg: az éhezés idején. Amikor éhezünk a mindennapi kenyeret, a szeretetet, a békességet, a sikert, az örömet.

Az éhség napjai pedig senkit sem kerülnek el. Előbb-utóbb mindenkinek a hite megmérettetik.

Van-e haszna e megmérettetésnek? Mindenképpen van. Még akkor is, ha ezt pillanatnyilag nem látjuk. Ilyenkor ismerjük meg önmagunkat. Megismerjük hitbeli teherbírástunkat. Fogalmat alkothatunk Istenhez való ragaszkodásunk őszinteségéről.

Egyik ókori görög jósdá bejáratának homlokzatán ez a felirat állt: gnóti sze auton, azaz ismerd meg önmagadat. Bizony nem könnyű feladat! Ne áltassuk magunkat azzal, hogy mindent tudunk önmagunkról. Korántsem áll ez! Hányszor reagálunk az élet eseményeire úgy, hogy egy nyugodtabb pillanatunkban mi sem ismerünk önmagunkra. Én mondtam volna ezt? Hogyan tudtam ezt megtenni? – kérdezzük ilyenkor önmagunkat értetlenül.

Megszámláltattál, megmérettél, és könnyűnek találtattál, olvasta Belszár babiloni király szobájának falán a titokzatos kéz írását.

Mindannyiunk számára ad Isten hitet megmérő időket. Talán épp akkor, amikor legkevésbé várjuk. Amikor talán legragyogóbb fölöttünk az ég, amikor megdönthetetlennek vélt igazságainkat mondjuk ki, amikor legszilárdabbnak tűnik békességünk, családi boldogságunk, amikor megingathatatlannak látszunk sikereink csúcán.

Imádkozunk azért, hogy ezekben az időkben ne találássék könnyűnek a mi hitünk!

Azt mondtuk, kevés manapság a megelégedett ember. Annál több viszont a folyton elégedetlenkedő, aki rabja egyre magasabbra törő vágyainak, melyek mindig kielégíthetetlenek maradnak és éppen ezért állandó forrásai a boldogtalanság érzésének. Az ilyen ember mindig tele van panasszal, mert az élettől sohasem kapja meg azt, ami szerinte neki természetesen kijár. Magától értetődőnek veszi azt, ami számára Isten ajándékaiban jó, kellemes, és lelke azonnal lázad, mielőtt nehézségekben van része. Lehet, hogy látszólag egyházas, templomot látogató és imádkozó. Valójában számára az egyháziasság, a vallásosság csupán lehetőség arra, hogy önmaga számára Isten jóindulatát

megszerezze. Vékony külső máz, melyet az élet nehézségeinek legapróbb esőcseppjei is könnyűszerrel lemosnak. Így marad az egykor feddhetetlenek, hitben állhatatosnak, cselekedeteiben példászerűnek hitt emberből állandóan siránkozó, Istenben és emberekben ellenséget látó, állandóan elégedetlen, lelkében békételen, szánalmas ember.

Mai Igénkben Pál apostol értésünkre ad egy, a maga életéből vett nagy igazságot. Éspedig azt, hogy létezik megelégedettség a szűkölködés, a gond, a bánat, a betegség, a szabadságtól való megfosztottság keserű óráiban is. Számunkra ez nehezen érthető és alig elfogadható. Mindaz viszont, amit mostanig a Filippibeliekhez írott levélből olvastunk és Pál apostol életéről, az élet legkülönbözőbb helyzeteihez való viszonyulásáról megtudtunk, ékesen meggyőz bennünket az apostol szavainak igazságáról.

Mi az, amit mai Igénk hozzátesz ahhoz a képhez, melynek mozaikkockái Pál apostol lelki arculatát ábrázolják? Mi az, ami mai Igénkben gazdagít bennünket a Pál apostolhoz kapcsolódó ismereteinkben?

Pál apostol, az élet sok fájdalmas mélységét megjárt ember életbölcsségével, hitben és Krisztus odaadó szolgálatában töltött életének ezernyi megtapasztalásával a háta mögött, kimondja azt a mindannyiunk számára megszívlelendő nagy igazságot, mely fényt derít a nagy apostol lelki békességének és örömének nagy titkára. Ez az igazság így hangzik: „...én megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek. Tudok megaláztatni is, tudok büvölködni is, mindenben és mindenekben ismerős vagyok, a jóllakással is, az éhezéssel is, a bövölködéssel is, a szűkölködéssel is. Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.”

Milyen egyszerű szavak, melyek mégis mennyi életbölcsséget rejtenek magukban, a Krisztusba vetett hit milyen csodálatos mélységeit tárják fel! Mire irányítsuk legelőször figyelmünket az elhangzottakból? Talán két szóra. Az egyik: megtanultam. A másik: tudok. Pál apostol a hit útján megtanult az élet minden helyzetében elégedett lenni, igazi lelki örömmel járni és Isten legapróbb ajándékainak is boldogan örüvendezni. Az élet minden helyzetében! Azaz nemcsak a szabadságban, hanem a fogságban is, nemcsak a fiatalság napjaiban, hanem az öregség fájdalmas esztendeiben is, nemcsak az egészség boldog napjaiban, hanem a betegség fájdalmainak óráiban is. Külön ki kell emelnünk, hogy Pál apostol nem született ezzel a tudással. Ő, aki korának legjobb iskoláiban szívta magába a zsidó és görög kultúrát, egyben azt az életbölcseletet is elsajátította, mely az akkori idöket jellemezte. Ifjú társaihoz hasonlóan örült mindannak, amit társadalmi helyzetéből adódóan az élettől mint örömeiket megkapott. Tárzusi gazdag szülök gyermekeként több évig Jeruzsálemben tanult korának legjobb tanítómesterénél, Gamáliel rabbinál. Az élet másfajta szemléletének idöszaka akkor kezdödött el számára, amikor a damaszkuszi úton a megtérés pillanatában belépett Krisztus iskolájába. Ettől a pillanattól kezdve más fényben látta azelőtti önmagát, életének addigi történéseit. Életének Krisztushoz való kapcsolása nem jelentette számára azt, hogy ettől a pillanattól kezdve nem érzett semmiben hiányt. Későbbi utazásai során gyakran vagyonos családok látták vendégül. Filemon házában bizonyára gazdag ember házához illő vendégszeretettel fogadták, Lídia bíboráros asszony is gondoskodott róla, Akvila és Priscilla szintén hűséggel szolgáltak neki. Pál apostol azonban olyan helyeken is megfordult, ahol nem éltek még keresztyének, ahol barátságtalanul, sőt gyűlölettel fogadták. Voltak alkalmi életének, amikor éhezett, sőt élete sem volt biztonságban. E helyzeteket azonban hitben hordozta el. Nemcsak megtérése utáni életét szemlélte másképpen, hanem átértékelte egész azelőtti ténykedését is, és volt bátorsága az önmagával való őszinte szembenézésre. „Amelyek egykor nékem nyereségek valának, azokat a Krisztusért kárnak ítélttem. Söt annak felette most is kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: akiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem” – írja a Fil 3,7–8-ban. Krisztus iskolája Pál apostol számára a Krisz-

tusban való másfajta látás tanulásának kemény időszaka volt. A 2Kor 11-ben felsorolja életének azokat a fontos állomásait, fájdalmas megtapasztalásait, melyek lelki formálódásában és hitbéli látásmódjában fontos szerepet játszottak. Hosszú évek fájdalmas, sokszor gyötrő tanulásának eredménye az Igénkben elhangzó vallomás: megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, elégedett legyek.

Pál apostol számára ez a minden élethelyzetben való megelégedettség azt jelentette, hogy Krisztusban teljesen szabaddá lett. Attól a pillanattól kezdve, amióta hitben szemléli a vele történeteket, már teljesen ura minden helyzetnek. Krisztusban gondolkozva, már egyáltalán nem érzi magát kiszolgáltatva az élet nehézségeinek, azoknak a helyzeteknek, melyek lázadásra ösztönzik az emberi lelket. Így lesz számára a fogság a Krisztusról szóló bizonyágtétel áldott alkalmá, az üldöztetés a Krisztusért való szenvedés boldogan vállalt lehetősége. Krisztusért zokszó nélkül vállalja a megaláztatást és az éhezést, a megostoroztatást és mindenfajta szűkölködést. Nagyon fontos mindehhez hozzátenni: nem zúgolódva, hanem a legnagyobb lelki megelégedéssel. Pál apostol számára ez az igazi szabadság, mely egyedül a Krisztusban való hitben nyerhető meg. Számára ez a lelki megelégedettség olyan titok, amelybe Krisztus maga avatta be őt.

Mennyi fájdalom és szomorúság származik abból, hogy nem vagyunk birtokosai ennek a Krisztusban elnyerhető szabadságnak. Sőt rabjai vagyunk életkörülményeinknek, azok határozzák meg lelkiállapotunkat, életkedvünket. Örülünk a jóllakásnak, de tragédiaként éljük át az éhezés napjait. Boldogan fürdünk sikereink napfényében, de azoknak elmaradása mélyen elkeserít. Tudunk és akarunk mindenben bővölködni, de lelki megaláztatásként viseljük el a szűkölködés alkalmait. Örülünk fiatalságunknak, egészségünknek, de őszintén félünk az öregségtől, mely a betegség, gyengeség próbáit hozza el számunkra. Lázadozunk mindenfajta megkötözöttség ellen, de félünk magunkra venni Krisztus szabadságát. Nem vesszük észre, hogy e Krisztusban nyert szabadság nélkül életkörülményeink rabszolgái vagyunk.

Pál apostol ezt írja: megtanultam.

Nem úgy beszél tehát önmagáról, mint aki a Szentlélektől nyert erővel betelve, e községes földi nélkülözéseken már könnyűszerrel túltette magát. Egyáltalán nem hengegye szól, mint aki az élet nehézségeire úgy tekint, mint amelyektől könnyelműen el lehetne vonatkoztatni. Nem! Ehelyett szerényen így ír: Megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek. Pál apostol egy hétköznapi emberhez hasonlóan nyilatkozik meg és szól hozzánk. Úgy, mint aki élete végéig járta a szenvedés iskoláját.

De ezekben a szenvedésekben kiállta a hit próbáját.

Krisztusban immár teljesen szabaddá lett. Ura lett élete minden helyzetének.

Meg kell tanulnunk, hogy Krisztusban önellátóak legyünk. Akárcsak a szőlővessző, mely a szőlőtőkéből megkap mindent, ami az élethez és a gyümölcsterméshez szükséges. Nélküle képtelen lenne élni, de belőle mindig elégséges táplálékhoz jut. Krisztusban önellátónak lenni azt jelenti: függetlennek lenni a külső körülményektől, melyek akár kellemesek, akár kellemetlenek, magukban hordozzák a Krisztustól való eltávolodás lehetőségét. Ha Krisztus életünk forrása, határozott bizonyossággal valljuk Pál apostolal: „Meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem elkövetkezendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket Istennek szerelmétől, mely nagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róma 8,38–39). E Krisztusban megnyert szabadság hit által az enyém és a tiéd is lehet. Ő ajándékozza ezt nekünk, aki szenvedett és meghalt értünk a Golgota keresztyén. „Azért ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek” (János 8,36).

Akarod hogy ne légy kiszolgáltatottja életed körülményeinek és hogy megelégedett legyél? Akarsz-e az egyetlen és mindenre elégséges forrásból, Krisztusból táplálkozni? Akkor vállaljad Krisztus iskoláját, még akkor is, ha az sokszor keresztthordozással jár, és az ő kezéből kérjél és fogadjál el mindent. A tanulás hozza el egyszer a tudás bizonyosságát. El kell indulnod ezen az úton, hogy majd elmondhasd: Megtanultam... tudom. A tanulás útja sohasem könnyű. Erre figyelmeztetett Jézus is: „Ha valaki jöni akar énutánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztjét és kövessen engem” (Máté 16,24). Hogy pedig ne kedvetlenedjünk el a Krisztus követésével járó nehézségek miatt, így vigasztal a mi Urunk: „...az én igám gyönyörűsége és az én terhem könnyű” (Máté 11,30).

Pál apostol ezekkel a szavakkal folytatja vallomását: „Mindenne van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.”

Ebből a mondatból tűnik ki, hogy miben rejlik Pál apostol erejének titka, ereje honnan táplálkozik. Krisztus az, akitől azt a szükséges erőt nyeri, amely mindig elégséges a pillanatnyi kereszt elhordozásához. Ő egyedül Krisztusra tekint tehát. Ezért nem követel önmaga számára kiváltságos helyzetet. Ezért nem tekint irigykedve másokra és nem hasonlítja a maga helyzetét a másokéhoz. Ha másokat bővölködni lát, ez nem teszi őt a maga szerény helyzetével szemben elégedetlenné. Nem óhajtja mások bőségét, hanem Krisztus kezéből fogadja el, ha szükséges, akár az éhezést is. Mindenne van erőm a Krisztusban – mondja.

Életed gondjaiban honnan nyered az erőt? Önmagadból élsz-e csupán, vagy környezetedből? Bizonyára sokszor tapasztaltad már, hogy az így nyert erő nem elégséges mindenre. Sokszor nagyon is kevésnek bizonyul azokhoz a tehertelekhez, melyekkel kénytelen vagy megbirkózni. Elég-e a magad ereje betegséggedben, öregséggedben, hirtelen reád szakadt gyászodban, családi gondjaiddal való küzdelmeidben? El tudod-e hordozni a magad erejével félelmeidet? Bizony, sokszor nem. Szükséged van egy olyan erőforrásra, melynek ereje mindenre elégséges. Ez az erő maga Krisztus. Ő erősít meg téged, ha azt tőle kéred. Ő az, aki mindenre képessé tesz, mindennel ellát, és gondjaiddal való küzdelmedhez mindennel felszerel. A tőle nyert erővel sohasem vallsz csődöt, sohasem szégyenülsz meg. Ha Krisztus erejével vagy felvértezve, egyre inkább meggyőződsz afelől, hogy minden javadra van, ahogyan a Róma 8,28-ban Pál apostol leírja: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javokra van...”

Így leszel Krisztusban önálló és igazán szabad.

Pál apostollal egy nagyon kedves dolog írhatja meg a lelki megelégedettségről szóló vallomást. A filippibeli keresztyének adománnyal keresték meg, mely örömet szerzett neki.

Nem is annyira az adománynak örvend, hanem annak, hogy az adakozásban maga az adakozó gazdagodott, vagy ahogy maga Pál apostol mondja: a filippibeli keresztyének róla való gondoskodása „kivirágzott”. Máskor is gondoltak rá, csupán nem volt alkalmuk arra, hogy szeretetüket tettekkel is igazolják. Most erre is sor kerülhetett. Nem is annyira a segítségnek örvend, mert hiszen Pál apostol a szolgálat sokszor göröngyös útján már eljutott a Krisztusban minden helyzetben való megelégedettség állapotába. Már megtanult szűkölködni is, bővölködni is. Mindenben Krisztustól nyeri az erőt. Az a tény viszont, hogy a filippibeli keresztyének szeretete gondoskodó cselekedetté virult, boldog örömmel tölti el lelkét. Ez számára az igazi nyereség. Az 1János 3,18 igéje jut eszünkbe: „Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvel, hanem cselekedettel és valóssággal.”

Megszívlelendő tanács világunkban, amikor a szép szavak oly sokszor nélkülözik a tettet, amikor az egymásról való gondoskodás dicséretreméltó gondolatai legtöbbször nem virulnak élő cselekedetté.

A lelki megelégedettség titka mellett meg kell tanulnunk az egymásról való gondoskodás titkát is. Ez csak akkor fog sikerülni, ha Krisztustól kérjük hozzá az erőt.

Legyen számunkra ez az erő mindenre elégséges! Ámen.

Kedves, jó illatú áldozat

Filippi 4,15–23

Egyházi szóhasználatunkban néha szerepel az élő egyház, élő gyülekezet kifejezés. Legtöbbször mint elérendő célt említjük, máskor pedig egy-egy gyülekezetre nézve használjuk örömmel e jelzőt. Mikor érdemi ki egy hitközösség ezt a dicséretes jelzőt? Akkor, ha tevékenységében az élet, az élni akarás jeleit mutatja. Akkor, ha hite olyan energiákat szabadít fel, melyek látható formában öltének testet és szeretetszolgálatában, egyházához való ragaszkodásában nyilvánulnak meg.

Kicsiny, halódónak látszó gyülekezet templomot épít. Joggal állíthatjuk, hogy élni akar. Ott ugyanis, ahol templom épül, az azt építő nép templomában a maga holnapját, jövőjét építi. Nem csupán ezen a földön, hanem jövőt épít az örökkévalóságban is.

Élővé teszi a gyülekezetet az Ige utáni érdeklődés, a templomi istentiszteleti közösség utáni vágyakozás, az Ige szerint való élni akarás, a gyermekeknek hitben való nevelése. Az élő, élni akaró gyülekezet ragaszkodik egyházához, mert abban a megmaradás lehetőségét látja. Az élő egyház komolyan veszi a szeretetszolgálatot, felkarolja szegényeit, elesetteit, a szeretetre leginkább rászorulókat. Jókedvvel adakozik.

Milyen jó lenne, ha református egyházunk minden gyülekezete az élet jeleit mutatná!

A filippibeli keresztyén gyülekezet Pál apostol idejében igazi élő gyülekezet volt. Élővé tette elsősorban a hitnek és a cselekvő szeretetnek a gyülekezet életében való összefonódása, mely jelen esetben a Pál apostol felé irányuló szeretetmunkában nyilvánult meg. A filippibeli gyülekezet valóban élt, mert az 1Thessz 1,3 értelmében nemcsak a hitet munkálta, hanem készséggel vállalta a szeretet fáradozását is. Anyagiakban segítette az apostolt a missziói munkában. Ily módon gyakorolta a cselekvő szeretetet. E gyülekezet ezért is nőtt annyira az apostol szívéhez. A fájdalom szavaival szól, amikor megállapítja, hogy egyetlen egyház sem volt részes vele a kölcsönös adásban és vevésben, hogy majd örömmel tegye hozzá: csak ti egyedül. Milyen áldott megkülönböztetés ez! Csak ti egyedül! Ti egyedül háláltátok meg anyagi segítséggel azokat a szellemi javakat, melyeket általam ajándékoztam nektek a Lélek. Ti egyedül igazoltátok, hogy nemcsak szavakban, hanem tettekkel is tudtok szeretni!

Hitünket a szeretet cselekedetei teszik élővé. Jakab apostol szavait idézzük: „Akarod-e pedig tudni, te hiábavaló ember, hogy a hit cselekedetek nélkül megholt?” (Jakab 2,20) Halott vagy pedig, haldoklásban levő a szeretet bennünk, ha nem tápláljuk látható cselekedetekkel.

Sajnos nagyon hamar megtorpan a hitünk, mihelyt azt a mindennapi élet aprópénzére kell váltanunk. Szegények vagyunk, szoktuk mondani legtöbbször, amiben ha van is igazság, de semmiképpen sem mentesít bennünket az adakozás keresztyéni kötelezettsége alól. Az elmúlt esztendő állampolitikája igyekezett távol tartani az egyházakat, köztük református egyházunkat is attól, ami tulajdonképpen lényegéhez tartozott mindig: a szeretet intézményesített formában való gyakorlásától. A templomi istentisztelet kiváló alkalom volt a tanításra, a hitben és imádságban való közösség gyakorlására, de a tan nem lehetett gyakorlattá, a hit cselekedetté. Adakozási gyakorlatunk beszűkült, egyedül az egyház anyagi alapjának biztosítására, épületeinek karbantartására terjedt ki. Megfedkezünk szegényeinkről, öregjeinkről, betegeinkről. Iskoláink, árvaházaink elvesztésével adakozásunk lehetőségei is korlátozódtak. Ami talán még szomorúbb: hiányzik

belőlünk az adomány hitből fakadó szeretettel való fogadásának készsége. Az utóbbi esztendőök sok ígéretesnek tűnő kezdeményezése futott zátonyra emiatt.

Pál apostol örül a filippibeli hittestvérek adományának. Noha börtönben van, semmiben sem szenved hiányt. Krisztusban ugyanis az apostol teljesen szabad ember, azaz ura élete minden helyzetének. Megtanult éhezni és jóllakni, szűkölködni és bővölködni. Mindent hittel és hálaadással fogad. Mindenre elégséges erőt nyer Krisztusban. Nem maga az adomány tölti el örömmel, hanem az a tény, hogy a filippibeli keresztyéneknek az apostolról való gondoskodása ilyen szépen kivirágzott, azaz élővé lett. Nem kívánta az ajándékot, de örül annak, hogy adakozó szeretetük gyümölcse kamatozik a filippibeliek hasznára.

Ez a pénzvilágból kölcsönzött kifejezés ékesen utal arra, hogy Isten a szeretet befektetését gazdag lelki ajándékkammal jutalmazza. Míg a pénzbeli bankbetét kamatja változó, bizonytalan, addig Isten szeretetmunkánk kamatjaként lelki gazdagodást ajándékozik nekünk. Erre utal a Példabeszédek 11,24: aki bőven adakozik, annál inkább gazdagodik. Ez az az áldás, melyet Isten a jókedvű adakozó életére ad. „A jókedvű adakozót szereti az Isten” – olvassuk a 2Kor 9,7-ben. Mennyire másként állnak a dolgok Isten világában, mint a mi emberi világunkban. Mi úgy tudjuk, hogy minden, amiből elveszünk, megkevesbedik. Ez az igazság azonban nem érvényes az adakozó lélekre. Isten kegyelméből az adakozó nem szegényedik, hanem lélekben gazdagodik. Jobb adni, mint kapni, idézzük néha a közmondást. Az adakozást épp ez a lelki meggazdagodás teszi jobbá, örömtelibbé, melyet azok tapasztalnak meg, akik rendszeresen gyakorolják azt.

Minél inkább felismerjük és értékeljük Istennek a mi adakozó szeretetünk lelki kamatjaként nekünk adott áldásait, annál inkább igyekszünk, hogy egymásról való gondoskodásunk élővé legyen, azaz a szeretet cselekedete kivirágozzon. A filippibeliek ezért nőttek annyira Pál apostol szívéhez, és ezért érdemelték ki tőle a dicséretes, őket mindenki mástól való megkülönböztetést: csak ti egyedül. Pál apostolnak bizonyára drága volt minden általa alapított gyülekezet. Figyelemmel kísérte életüket, megoldást kínált gondjaikra, dicsérte hitüket, és megdorgálta őket bűneik miatt. A filippibelieket épp az apostol iránti adakozó szeretet emelte a többi gyülekezet fölé, tette őket többé azoknál.

Pál apostol örömmel írja, mintegy nyugtázva a kapott adományt: megkaptam mindent, bővölködöm, beteltem. Milyen kellemesen csengnek e szavak fülünknek! Csordultig megtöltött edényre emlékeztetnek bennünket. Milyen boldog az a lélek, melyet a szeretet csordultig tölt, mely mások szeretetével van betelve, mely boldogan mondhatja el: megkaptam mindent!

Kevesen mondhatják el a lelki ajándékokra vonatkoztatva e szavakat: mindent megkaptam, bővölködöm, beteltem. Mi inkább azt tudnánk hosszasan sorolni, mit nem kaptunk meg: szüleinktől, gyermekeinktől, környezetünktől, az ételtől. A szeretettel való telítettség állapotát talán nem is ismerjük. Naponta találkozunk panaszkodó emberekkel, akik annyi mindenben hiányt szenvednek, de leginkább környezetük cselekedetben kivirágzott szeretetét hiányolják. Öregek élnek magukra hagyatva, sok gyermeket felnevelt szülők élnek egyedül. Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek, írja Pál apostol a rómaiaknak. Bizony, e területen nagy tartozásaink vannak! Távol vagyunk attól, hogy környezetünket szeretetünkkel, segítő adakozásunkkal bővölködővé tegyük. Ha pedig mi magunk bővölködővé akarunk válni, azt nem a lelki értékekre értjük. Anyagiakra néző világunkban inkább pénzben, kényelemben akarunk bővölködni, örömmel akarunk betelni. Emberi természetünkben eredően azonban ez semmiképpen sem sikerül. Hiányérzetünkben pedig állandó panaszok fakadnak. Hányszor felelmegetjük: mennyi mindentől megfosztott bennünket az élet, mennyi mindenben szenvedünk hiányt. Elégedetlenségünk oka az, hogy nem tudjuk elmondani Pál apostollal: én megtanultam, hogy azokban, melyekben vagyok, elégedett legyek.

Bizony gyakran nem Krisztusra tekintünk, és nem az ő erejéből táplálkozunk.

Pál apostol a filippibeliek szeretetadományát Istennek tetsző, kedves, jó illatú áldozatnak nevezi. Arra az áldozatra utal ezzel, melyet az ószövetségi istentiszteleten a léviták mutattak be Istennek. Hasonlóképpen az ösgyülekezetben az apostoloknak, az Igét tanítóknak hozott áldozatot olyanak tekintették, mint amelyet Istennek ajánlottak fel. A filippibeliek adakozó szeretete szent dolog tehát, mely kedves Isten előtt.

Az adakozás református istentiszteleti rendtartásunknak, az istentiszteletnek szerves tartozéka. Kellemes jó illat, Istennek tetsző kedves áldozat. Jele hálánknak, hitünk és szeretetünk komolyságának. Az ember szerény felelete mindarra, amit Isten értünk tesz és naponta nekünk ad. Az adakozás maga a szolgálni akaró szeretet, mely a 2Kor 8,1–4 értelmében a legnagyobb jótétemény. Általa lesz élővé a hit, általa nyer aranyfedezetet a szó. Gyakorlása nem szegényít, hanem épp ellenkezőleg, Isten kegyelme révén meggazdagít és békességgel ajándékozza meg a lelket. Erről az Isten által ajándékozott békességről írja Pál apostol, hogy minden értelmet felülhalad. Istennek ez az általunk meg nem érdemelt, mégis nekünk ajándékozott békessége az a lelki kamat, melyet adakozó szeretetünk jutalmaként ajándékoz nekünk.

Adakozzunk az Ige által megkívánt jókedvvel, abban a tudatban, hogy azzal az élet hétköznapijaiban is szent dolgot, istentiszteleti cselekményt végzünk, Istennek kedves, jó illatú áldozatot mutatunk be.

Az adakozásban testet öltő szeretetünk másik jutalmaként Isten be fogja tölteni gyermekeinek minden szükségét az ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban. Azt pedig, aki ezt megcselekszi, Pál apostol sokatmondóan így nevezi: az én Istenem.

Az Isten és az apostol közötti személyes, bensőséges kapcsolat szép megnyilatkozása ez. Így nevezi Mikeás próféta az Urat, amikor hadbavonulás előtt Izrael királya jó jövendölést vár tőle. Mikeás próféta azonban így szólott: Él az Úr, hogy csak azt fogom mondani, amit az én Istenem nekem mond (2Krón 18,13). E szavakat használja Bálám, akitől Izrael ellenségei átkot várnak a választott népre: ha Bálám az ő házáat arannyal és ezüsttel tele adná is nekem, nem hághatom át az Úrnak, az én Istenemnek szavát – mondja (4Mózes 22,18). Mózes az Ígéret földjére való bemenetel előtt így figyelmezteti népét: „Tanítóttalak titeket rendelésekre és végzésekre, amint megparancsolta nekem az Úr, az én Istenem” (5Mózes 4,5). Jézus, a maga visszajöveteléről beszélve, ezt mondja tanítványainak: Arról a napról és óráról pedig senki sem tud... hanem csak az én Atyám (Máté, 24,36).

El tudod-e mondani Pál apostolhoz hasonló személyes formában: én Istenem, én Atyám? Ha igen, akkor ez bizonyossága annak, hogy Isten a te életed személyes Ura, akivel nem csupán felületes kapcsolatot ápolsz, hanem igazi lelki közösségben, Atya és fiú kapcsolatában vagy. Így szólítjuk meg Istent imádságunkban, így köszönjük meg neki rólunk való naponkénti gondoskodását, így ajánljuk megtartó kegyelmébe önmagunkat és szeretteinket. Azt jelenti e megnevezés, hogy Isten nem tőlünk távoli valóság, hanem életünk Ura, akinek közelében biztonságban érezzük magunkat, akinek atyai szeretete naponként éltet és megtart.

Pál apostol biztosítja a filippibelieket afelől, hogy adakozásukkal nem lesznek szegényebbek. Isten gazdagon, dicsőségesen fogja betölteni minden szükségüket a Krisztus Jézusban. Úgy fog bánni velük, ahogyan ők bántak az apostollal. Minden jóságukat gazdagon viszonzozza majd.

Egész életünkben gondolataink a gazdagság és a dicsőség körül forognak. Gyűlöljük a szegénységet, félünk a megszegyenüléstől. Gazdagsággal, dicsőséggel szeretnénk betelni. Ezeket hajszoljuk teljes erőnkből. Mivel semmiképpen nem tudunk betelni velük, a lelkünkben lévő ürességet megpróbáljuk a magunk erejével betölteni. Legtöbbször

azonban ez nem sikerül. Így örök keresők maradunk, és legtöbbször boldogtalanok. Pál apostol nem véletlenül hangsúlyozza: Isten mindezeket a Krisztus Jézusban adja meg az övéinek. Jézusban öltött testet az a szeretet, mely megbocsátott a bűnös asszonynak, amely arra készítette Jézust, hogy a pénzember Zákeus házához betérjen és asztalához leüljön. Isten atyai szeretettel töltötte be a tékozló fiú lelkében lévő ürességet, midőn a szülői háznál újból otthonra talált, ünnepi ruhába öltöztetett és a tiszteletére gazdagon terített asztal mellett helyet foglalhatott. Ezért mondja Pál apostol: az én Istenem be fogja tölteni minden szükségeteiket a Krisztus Jézusban.

Szükségeinkről bizonyára mindannyian gazdag leltárt készíthetünk. Annyi minden hiányzik ahhoz, hogy boldogságunk teljes lehessen. Sosem tudunk betelni szeretettel, békességgel. Hiányát érezzük az elismerésnek. Milyen sokszor hiánycikk életünkben a türelem, a megbocsátani tudás. Próbáljuk meg hiányainkat Krisztussal betölteni. Csupán öbenne leszünk megelégedetté, az ő ereje tesz képessé bennünket, hogy el tudjuk hordozni gondjainkat. Ahhoz viszont, hogy naponta Krisztussal táplálkozhassunk, élő kapcsolatba kell lépniünk vele és mennyei Atyánkkal, akit Krisztus érdemére hivatkozva így szólítunk meg imádságunkban: én Istenem.

Az apostol levele üdvözlettel zárul. Köszönti a Filippiben élő szenteket, akik külsőleg ugyan semmiben sem különböztek más emberektől, de belsőleg annál inkább. Részei annak a megváltó kegyelemnek, mely Krisztusban elfedez minden bűnt és mennyei polgárjogot ad. Ők atyafiak, azaz Krisztusban testvérek Pál apostollal és mindazokkal, akik munkatársként az apostol környezetében tartózkodnak. Üdvözlétüket küldik a filippibelieknek a császár udvarában lévő keresztyének is, akik az apostol bizonyágtétele által lettek Krisztus gyermekeivé.

A hit nem elválaszt tehát, hanem összeköt. Ha pedig világunkban ez nem így történik, méltatlanok vagyunk a keresztyén névre. A közös hit, a Krisztushoz való tartozás tudata az atyafiság, az egytűvé tartozás érzéseit kell hogy táplálják bennünk. A legkülönbözőbb kategóriájú emberek lesznek Krisztusban testvérekké. A más nyelv, más kultúra, más társadalmi helyzet Krisztusban elveszti elválasztó jellegét, és egyáltalán nem képez áthidalhatatlan akadályt a hit útján.

Ebben segítse megosztott, a keresztyéni gyökerektől sokban eltávolodott világunkat „a mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme”. Ámen.

A Genezáret partján

Karl Barth

Az igehirdetés feladata

Az „evangélista munkája” (2Tim 4,5) nem az emberi ideálok hirdetésében áll. Nem is abban, hogy kritizáljuk az embereket tévedéseikért, gyengeségeikért, balgaságaikért. Még csak nem is a vallásos ember Kierkegaard-féle kritikájában. Sem az Isten- és emberszeretet ajánlgatásában, még kevésbé a társadalom reményeinek a proklamálásában. Éppoly kevésbé áll a dogmafejlődés egyik-másik tételének az idézgetéséből, még ha az a legjobb dogmatika is lenne a világon.

Az evangélista munkája, ahogy azt a neve is mutatja, az evangélium hirdetésében áll. Az evangélium hirdetése azonban Jézus Krisztusnak a hirdetése. Tartalma maga Jézus Krisztus „A kegyelem, nem mint kegyelem, hanem mint a teljes Kegyelem!”, amely nem szorul kiegészítésre, mert ez az az egyedüli tett, amelyet ő véghezvitt, és amely azonos vele. Erre a tetre vár az egyház! És a világ éppen ennek a tettek a megvalósulását várja az egyháztól. Nekünk csupán azt kell megtanulnunk, hogy ezt a tevékenységünket tisztességesen és alaposan végezzük.

Ford. Jenei Tamás

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor
Debrecen

Az énektanítás alapszabályai

1. Énekléssel, ne kiselőadással kezdjük az énektanítást!

Ha az énektanítást felvennénk videokazettára, s utólag lemérnénk, ideális esetben az éneklés hosszabb időt kéne kitegyen, mint a beszéd. Milyen sokszor fordul elő, hogy már mindent tudunk a szövegíróról, a dallamszerzőről, a fordítóról, a feldolgozóról, az ének keletkezésének körülményeiről s egyebekről, csak még éppen az éneket nem tudja a gyülekezet, bár a tanításra szánt idő lejárt. Az énektanítás összidejének nagyobbik fele aktív éneklés legyen. Egy-két mondat bevezető után rögtön fogjunk neki a tanításnak, bemutatásnak, gyakorlásnak. Az énekről információk (szövegíró, dallamszerző, fordító, feldolgozó stb.) a tanítás végén, leginkább az utolsó összefoglalás előtt hangozzanak el! Mindezek az énektanításnak csupán kiegészítő elemei. A fontossági sorrendben nem előzhetik meg magának az éneknek az élményszerű, pontos és kifejező megтанítását.

2. Nagyon fontos a tanító pontos, szép, kifejező, példaadó énekes bemutatása.

Az énektanítói munka legfontosabb mozzanatáról van szó. Semmi sem helyettesítheti a hangzó bemutatást, amely korrekt, egyszersmind vonzó kell hogy legyen, s követendő példát kell adjon lelki-tartalmi szempontból is az Istent dicsőítő éneklésre.

3. Sose feledkezzünk meg az egyenes ülésről, a helyes légzéstechnikáról, az aktív szövegmondásról!

Az Istent magasztaló gyülekezeti éneklés ünnepi esemény. Szoktunk-e gondolni rá, hogy az istentiszteleti éneklésünk, különösen ünnepi alkalommal, méltatlanná válhat, ha a fizikai feltételeit nem teremtyük meg? Görbén ülve, kis levegővételekkel, lusta szöveg-artikulációval, alig kinyitott szájjal éneklésünk nem lesz több „dünnyögésnél”. Hagyjuk szárnyalni a dallamot.

Éneklésnél *gondolnunk kell tehát a helyes légzéstechnikára*: a tüdőt teleszívjuk, és a levegővel gazdálkodunk. Általában sem a beszédnél, sem az éneklésnél nem használjuk a teljes tüdőtartományt. Közben észre sem vesszük, hogy néhány hangonként újra meg újra levegőt kell vennünk, holott egy éneksort egy lélegzetre kellene énekelnünk a jó énektempó mellett. Ha van levegőtartalékunk, éneklésünk kifejező ereje, imádságossága összehasonlíthatatlanul nagyobb, hangszíne szebb lesz.

A másik nagyon fontos szempont az *aktív szövegmondás*. Sokszor emlegetett köz-hely, hogy akkor jó az artikulációnk, ha a süketnéma a szánkról le tudja olvasni és érti a szöveget. Különösen így van ez magyar énekeinknél, ahol ugyanúgy, mint népdalainkban, a szöveg egyenrangú a dallammal.

Az ének tempója sok mindentől függ, mindenekelőtt a tartalomtól, de függ a gyülekezet létszámától, a légtértől stb. Szélsőséges példákat említve, az idősebbek gyülekezete a nagyobb diplomokban bizonyára tartottabb tempóban énekel az ifjúsági közösségek gyülekezeti termi alkalmaihoz képest. Az énektanítók figyelmébe hadd ajánljuk Bárdos Lajos tanár úr nagyszerű módszerét. Ő különösen a népdalok esetében az érthető, nagykorú énekes szövegmondás érdekében alkalmazta a következő jelzéseket: vízszintes vonalka az egy árnyalattal hosszabb, félkör a rövidebb hangok alá. Bizonyára monda-

nunk sem kell, hogy ezek a szövegfinomító jelzések feltételezzik a tökéletes ritmikus éneklést.

4. Tartsuk be a fokozatosság elvét: csak akkor énekeljünk bátran, ha már a gyülekezet tudja az éneket!

A nehéz, problematikus éneket érdemes akár többször bemutatni az énektanítónak. A gyakorlás első stádiumában a gyülekezet halkán, csukott szájjal, csak a dallammal kövesse az énektanítót. Így lehetőség adódik a helyes tempó, a helyes karakter, az érthető szövegkiejtés közös kialakítására, alkalomadtán, leginkább a magyar énekeknél, az elbeszélő, szabadabb szövegmondás jó megvalósítására. Ha már megy az ének, csak akkor kérjük a szükséges hangerőt.

5. Először a hangok, a ritmus pontossága, majd a helyes tempó s a karakter alakuljon ki.

A négy szempontból egyik sem nélkülözhető. Ha éneket tanítunk akár hallás után, akár (főleg zeneileg képzett gyermek- vagy ifjúsági csoporttal, énekkarosokkal) a kottát rögtön együtt olvasva, mérsékelt tempóban először a hangok és a ritmus megtanulása, pontos megvalósítása a fő feladat. Ha ez készen van, magunkban tegyük fel a kérdést: Mit kíván a szöveg és a dallam, milyen tempó és karakter lenne a legmegfelelőbb? Milyen sokszor nincs különbség nagypénteki és húsvéti, esti és reggeli, örvendező és bűnbánati karakter között! Sokan „ritmikus éneklés” alatt csak a hajszolt tempót tudják elképzelni; míg mások nem vesznek tudomást arról, hogy vannak hosszú és rövid értékek, különösen ha a rövid felezi a hosszút. Keressük az énekek sajátos kifejezőmódját, egyéni karakterét. Énekelni imádságunk szépsége bizonyosan kedves az Úr előtt.

6. Az énektanításban nem lehet holtidő!

Úgy kell megterveznünk énektanításunk folyamatát, hogy menet közben mindig előre tudjuk, mi lesz a következő lépésünk, kérésünk. Különösen a gyerekekkel való foglalkozás legyen pergő, üresjárat nélküli. Ha újraénekeltetünk, mindig meg kell mondanunk, miért az ismétlés, mi az, amitől a következő éneklés pontosabb vagy szebb lesz az előzőnél. Egyszerre egy vagy legfeljebb két kérésünk hangozzék el, s azt rögtön valósítsuk meg. Énektanításkor a figyelmet csak folyamatos, lényegretörő, az időt jól kihasználó, határozott kiállással tudjuk lekötöni.

7. Az éneket gyakoroltatni sokféleképpen kell és lehet: együtt, egyenként, fiúk-lányok-padsorok felelgetésével, melodramatikusan (egyesekek beszélve, mások dúdolva), hangszerkísérettel stb. Keress a változatos megoldásokat!

8. Az éneket lehetőleg végig, de legalábbis több verssel énekeljessük! Ha a versszakok karakterei eltérnek, keressük mindegyik kifejező, méltó megszólaltatását! Fordult már elő istentiszteleten, hogy a *Krisztus Urunknak áldott születésén* kezdetű éneknek csupán az első versét énekelte a gyülekezet. Ezen az alkalmon – bár biztosan sokan várták – nem derült ki, hogy mely angyali vers zengett Betlehemnek mezejében. *Az Erős vár, a mi Istenünk* dicséretnek ha csak az első versét énekeljük, nem teszünk egyebet, mint énekünkkel megdicsőítjük az „ős ellenség”-et, a Sátánt. Feltétlen kell még hozzá egy versszak, a második vagy az utolsó. Milyen sokszor teljesen egyformán erőteljesen vagy éppen harsogva, csúnyán, torkosan énekeljük a *Ki Istenének átad mindent* kezdetű dicséretünk utolsó két versét: a „Csak légy egy kissé áldott csendben” és a „Zengj hát az Úrnak, s járd az utat” versszakkezdéseket. Legyen különbség hangerőben is, mérsékelt-

ten akár tempóban is egyrészt a hangszerkíséret (az elő- és utójáték) beállításában, másrészt a gyülekezet éneklésében.

9. Ha a csoport éneklését elmélyültebbé teszi, és lehetőség van rá, be lehet kapcsolni az énekhez méltó módon elkészített hangszerkíséretet, egyéb énekes szólamokat, vagy bemutathatnak színvonalas felvételen igényes feldolgozást, a szöveghez, a dallamhoz vagy mindkettőhöz kötődő műzenei illusztrációt hanglemezzről vagy magnetofonszalagról!

10. Úgy kell tanítanunk; hogy a tőlünk legtávolabb lévő gyülekezeti tag is aktívan be legyen kapcsolva az éneklésbe. Rá is vonatkozzon Augustinus mondása: Kétszeresen imádkozik, aki jól énekel!

Ékes dolog dicsérni (92. zsoltár)

Az igazságos Isten dicsérete

Genf, 1562

1. É kes do - log dí - csér ni, U - ram, Fel - sé - ge - det,
É s a te ne ve det É - nek - kel ma - gasz - tal ni.
Hogy em - ber áld - ja reg gel Te nagy jó vol - to - dat,
É s i - gaz - sá go dat Di - csér - je min - den é j jel.

2. Lantban és hegedűben És szép cimbalmokban, Hangos citerákban, Dicsértéssel zengésben! Dolgaidon örvendek Hatalmat látván; Kezednek csudáján Örömben éneklek.

3. Sok és nagy csodálatos Te cselekedeted, Mélység bölcsességed, Beszéded drágálatos, E dolgot az esztelen Egy szálnyt sem érti, És meg sem tekintti, Hogy ez miképpen légyen.

4. Hogy a gonoszok nőnek, Mint a fű a mezőn; Virágoznak szépen A sok istentelenek, Hogy örökké essenek A veszedelemben. Te vagy örök Isten Fölötte mindeneknek.

5. Virágoznak a hívek, Mint a szép pálmák, És mint a cédrusfák, Mik Libanonon nőnek. És az Úr hajlékában Ezek plántáltatnak, Szépen virágoznak Az Isten tornácában.

6. Ámbátor megöszülnek, De mindazonáltal Nagy szaporasággal Szép gyümölcsöt teremnek, Hogy igazságát híven Mindenütt hirdessék Az én Istenemnek, Kiben hamisság nincsen.

Béza T., 1519–1605

A Vass Lajos (1927–1992) nevével fémjelzett pávaköri mozgalom sok év óta s ma is termi áldásos gyümölcseit. Falun az énekelni vágyók számára ez a „műfaj” azért is ideális, mert a magyar népdal alapvetően egyszólamú lévén, bármely létszám mellett, nők és férfiak mindenfajta összetételével megszervezhető. Ha támad akárcsak néhány lelkes énekes és egy hozzáértő vezető, a pávakör máris életképes.

Ennek mintájára gyülekezeteinkben megszülethetne a zoltárköri mozgalom. Az ötlet dr. Kálmán Lajos kecskeméti főiskolai tanáré, aki nemcsak a magyar népzene ének, hanem református énekkincsünknek is avatott ismerője. Járdányi Pál népdalcsoportjait tanulmányozva, sokféle szempontot figyelembe véve, ő is állított össze zoltárcsoportokat, amelyek közül néhányhoz ihletett orgonakíséretet is komponált. Hadd tegyem közkincsé ezek közül a Zsoltárszerenád pontos énekprogramját, amely hangszerkíséret nélkül önmagában is nagyszerű „kompozíció”: 92. zsoltár 1. verse, 77. zsoltár 1–8. versek, 130. zsoltár 3. verse, 92. zsoltár 7, 8. versek.

Szeretném magam is biztatni lelkészeinket, kántorainkat, ifjúsági vezetőinket: ha a gyülekezetükben történetesen nem adódik szólómarányos, fejlődőképű énekes, de van néhány szívesen és jól éneklő testvér, próbálkozzanak meg a zoltárköri megszervezésével. Egy ilyen kis „énekes mag” a lelke lehet a gyülekezetnek, amelyik jótékony segítséget nyújthat az istentiszteleti éneklés szebbé tételében, az énektanulásban; az énekpertóár kibővítésében, ismeretlen dallamok, soha nem énekelte versszakok felfedezésében, szépen hangzó életre keltésében.

Zsoltárunk a fenti csoport kezdő és záró éneke.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Peti Zoltán

Eredményeink – eredménytelenségeink

Alapige: Zsidókhöz 12,1–2

Mindennapi kötelességünk számot vetni magunkban, megvizsgálni lelkiismeretünket, hogy vajon elvégeztük-e hűséggel a ránk bízottakat. Komolyan megvizsgálni magunkat, hogy a lelkünkben nem foglal-e helyet valami bűn, amiből majd sok baj vagy veszedelem származhatik. E mindennapi önvizsgálat mellett szükség van arra is, hogy bizonyos alkalmakkor visszatekintsünk életünk eseményeire, keressük az elért eredmények és eredménytelenségek okát. Ilyen alkalom az ifjú életében a bizonyítványosztás. Nézzük, minek köszönhető az elért eredmény vagy pedig az eredménytelenségünk. Az Ige jó útmutatás ebben.

Eszünkbe jut Péter, amikor elindul a hullámokon Jézus felé. Hogy halad előre, amíg Jézusra tekint. De mihelyt leveszi tekintetét Jézusról, azonnal megnyílnak a hullámok alatta és kezd süllyedni. Csak úgy tud haladni, ha Jézusra tekint, akkor azonban a hullámokon is tud járni. Később is ez történik vele, amikor elfeledkezik egy pillanatra is Jézusról, mindjárt megindul a süllyedés, megtántorodás, Jézus megtagadása. Tehát a siker titka: állandóan Jézusra tekinteni!

A sok szenvedés és üldöztetés közt élő első keresztyének is azért tudnak megállni a kísértések között, bizonyosságot tenni még a cirkuszok porondján is, és azért nem esnek el, mert Jézusra tekintenek.

Így vagyunk mi is. Amíg Jézusra tekintünk, addig nincs baj, addig tudunk előrehaladni, az akadályokon keresztül is. Jézus a mi hitünk fejedelme, amíg rá tekintünk, szavára hallgatunk, minden akadályon győzedelmeskedhetünk. Mennyi kísértés környékezi meg, veszi körül minden oldalról az ifjú lelket, hogy visszatartsa a munkában, megakadályozza az előrehaladásban – testi és lelki vonatkozásban egyformán! Elsősorban azonban azon múlik még tanulmányaink sikere is, hogy mennyire erős a hitünk, milyen a hűségünk és kitartásunk.

Mindezt Jézustól nyerhetjük. Ő nemcsak példa, hanem erőforrás is számunkra.

Nagy segítség az is, ha mindenütt meglátjuk a jó példát, ha a nagy emberek példáját is szem előtt tartjuk, akik, mint Franklin Benjámín is, naponként komolyan vették és nagy kitartással végezték a kötelességüket. Franklinról tudjuk, hogy lelkét mint igyekezett komolyan fegyelmezni, naponként vizsgálta, hogy mennyit haladt a jóban. Az igazán nagy emberek arra tekintettek, aki a legnagyobb volt és ma is a legnagyobb: Jézusra.

Eredménytelenségeink oka, hogy nem tudtuk elég kitartással, alaposággal és lelkiismeretességgel végezni a munkánkat, az, hogy elfeledkeztünk állandóan Jézusra tekinteni. Így magunkban kell látnunk eredménytelenségeink okát, a sikert pedig Jézustól kell várunk. Az előttünk levő küzdőtért kitartással fussuk meg, nézvén a mi hitünk fejedelmére: Jézusra. Ámen.

Nőszövetségi bibliaóra

Kovács Vince

Hallgató nők – beszélő cselekedetek

Alapige: Példabeszédek 4,23

Mikor Isten bevégezte a teremtés nagy művét, végignézett alkotásán és látá: íme, minden jó. Csupán az ő kedvenc teremtettjének, az első embernek arcán látta a szomorúság borongását. És szólt: „Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek néki segítőtársat, hozzá illőt” – és megteremtette az első asszonyt, Évát, „hogymindig őelötte legyen”. Azóta a férfi sorsa – a nő. És ha e világ Isten kertje, úgy benne a virágok a nők, kik kedvességükkel, hűségükkel, gyengéd gondosságukkal, életük illatával megszépítik a világ életét.

Pál apostolnak, Krisztus eme hű vitézének van egy olyan bibliai kijelentése, amely első hallásra szinte megbotránkoztatólag hat: „a nők e gyülekezetben hallgassanak”. Pedig az a valóság, hogy ezt az igazságot élük a nők alázatos lélekkel, a háttérbe szorítotttság keserű érzése nélkül. Az ő világuk nem a nyilvánosság, hanem az otthon. Itt mutatják meg ők sajátos lelkialkatuk édes báját: a csínban, a rendben, az otthonnak otthonossá tételében. A rendes nő élete a háttérben folyik le, sokszor igen aprólékos, de mégis szükséges munkák végzésében vagy irányításában. Jaj lenne a világnak, ha ezek a világ szeméitől nem látott, sokszor nem értékelt női munkák elmaradnának; jaj lenne, ha a nő szónoklásra, a világ színpadán való szereplésre vállalkoznék, mert ezt az otthon sínylené meg, amelynek éltetője, megszépítője, alapja a női lélek csendes munkássága. A női munka olyan, mint a napsugár hatása a természet világában: enélkül is lenne tenyészet, élet, fejlődés, de jaj, sápadtabb, színtelenebb, hervadtabb lenne az élet. A női munka olyan, mint az orgonáé a templomainkban. Ezek nélkül is lenne ének, zsolttár, de nem lenne olyan szárnyaló, olyan harmonikus, olyan szép. A női munka olyan, mint az iránytábla az országút partján. Enélkül is lenne forgalom, utazás, de sokkal több lenne az eltévedt, irányt vesztett utas. Elmondhatjuk, a csendes női munkákra igen nagy szüksége van a világnak.

Amikor látunk egy házat, amely kívül-belül csak úgy fénylik a tisztaságtól, a rendtől, ott van mindig a rend mögött a nő, a hűséges családanya. Ha látunk vasárnap jól öltözött, gondos, tiszta ruhában gyermekeket, fehér lelkű leányokat és fiúkat, családapákat szép renddel felseregleni Isten házába, ez a csín, szépség, rend az édesanyák hűséges munkásságáról beszél minden szónál beszédesebben. Ha látunk férfit és nőt, akinek szeméből, életéből, minden megnyilvánulásából a tisztaság, a becsület, hűség és tisztesség árad felénk – megállapíthatjuk, ennek a léleknek jó, gondos édesanyja volt. Ha hallunk valami szépről, jóról, nagyszerűről, rendesen ott áll a háttérben szerényen, sokszor ismeretlenül a női lélek, mint minden szépnek, jónak megindítója.

De ha hallunk valami rosszról, valamiről, ami fájó, megdöbbenő, iszonyatos, bűnről, gyilkosságról, gyalázatról, hallunk gyermekekről, akik átkai házuknak, egyházuknak, hazájuknak, ott van a háttérben az édesanya, aki nem tanította meg gyermekét a rendre, nem vezette el gyermekét Istent és embert szeretni, nem tanította meg buzgón imádkozni. Ilyenekre mondja Szabolcska Mihály: „Sirassátok meg szegényt, mert nem volt édesanyja.”

Kitűnik abból, hogy kétféle női lélek van: hívő és hitetlen. Olyan, aki csak e világot látja, és olyan is, aki tisztán látja: „minden bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme”.

Világos, hogy jól nevelni, irányítani, háza és népe javára munkálkodni, helyesen tanítani és nevelni csak az a nő, családanya tud, aki felismerte, hogy ezt a világot a lélek gyógyíthatja meg, a hit az, ami éteti, éppen ezért élő hittel bízik abban. Aki gyermekeinek édesatyja és nem hagyja el a benne bízókat: az élő Istenben, és akit ő küldött el: a Jézus Krisztusban. Egyik teológiai tanárom jelentette ki: „a vallástalan nő természetellenes, hiszen Isten az ő szeretetének tükörül a nő szívét választotta ki”.

A férfiakat rendszeren elfoglalja, kimeríti sokszor a mindennapi élet nehéz küzdelme, a nőkre, a családanyákra vár gyermekeik lelki életének irányítása is. Végtelenül fontos a templom és az iskola nevelő hatása a jövőendő szempontjából, de még fontosabb, hogy az otthonokban legyenek hívő lelkű édesanyák, kik a ma hallott Igét tovább fejlődni, kiterébélyesedni segítik gyermekeik lelkében. Egyik nagy igehirdető mondotta ez örökérvényű szavakat: „Adjatok az emberiségnek hívő lelkű nőket, hitveseket, anyákat, és az emberiség talán egyetlen nemzedék alatt megújodik, dicsővé leend!”

Az emberiség nagyjai csaknem kivétel nélkül boldog elérzékenyüléssel tesznek tanúságot arról a nagy hatásról, amelyet reájuk édesanyjuk példája gyakorolt. Rákóczi Ferenc sohasem lett volna nemzetünk glóriás fényben ragyogó vezetője, ha nem Zrínyi Ilona lett volna az édesanyja. Petőfi Sándor hálás szeretettel gondol édesanyjára, és inti Pista öccsét: „a kedves jó anyát: szeresd, tiszteld, imádd!” Széchenyi István, a legnagyobb magyar, azt tanúsítja: „ha valami szépet, dicsőt alkothattam – édesanyám tanításának köszönhetem”. – Ferencz József, a nemrég elhunyt unitárius püspök, akit édesanyja igen nagy gonddal, szeretettel nevelt szomorú özvegyiségében, könnyes szemekkel jelentette ki püspökségének 50 éves jubileumán: „Hogy valamivé lettem – Isten után sírban pihenő jó édesanyámnak köszönhetem.” Az édesanya hűségesebb tanítása vele jár az otthonból elszakadt kedves gyermekkel. Egy francia kikötővárosban templomba gyülekeztek a hívek, egy matróz mosolygott rajtuk és így szólt társának: „Én inkább a korcsmába megyek.” Társa, földije is, szelíden megjegyezte: „Ha látna most az édesanyád, bizonyosan nagyon elszomorodnék!” – „És ezt hallva a matróz csendesen megindult társával együtt a templom felé. Felé sugárzott édesanyja szelíd tekintete.

Manapság, amikor a gond és bánat vizein úszik előre a magyar élet hajója, mindenfelé, ahol magyar lelkek élnek, vallásos lelkű nőkre, édesanyákra van szükség, akik boldogan énekelik: „Nem merülhet el a hajó, ha benn az ég, föld, tenger Mestere pihen.” Manapság, amikor annyi a gond közöttünk és a csüggedésre hajló lélek, nőkre van szükség, akiknek ajkán a reménység éneke cseng diadalmas erővel: „Egyedüli reményem, ó, Isten, csak te vagy!” Manapság, amikor annyi az elesett, szomorú és didergő lélek, nőkre van szükség, akik a krisztusi szeretet melegségével szertejárnak könnyet törölni, sebeket begyógyítani, árvákat felruházni, szegényeket megsegíteni Krisztus nyomdokán, úgy, mint az irgalmas samaritanus, nem nézve, ki a szenvedő, csak azt nézve, hogy erre a segedelemre szükség van.

Nehéz az utunk! Hallgassuk meg, mit tanít a múlt. A múlt ezt bizonyítja: ez a nép akkor volt erős, nagy és boldog, mikor a hite volt erős, és akkor volt elesett, igazán kifosztott, szegény, árva nép, mikor a hite elveszett. Ha nem akarjuk, hogy a magyar dal elnémuljon, hogy odaírják fejfánkra: „Fuit!” – ragadjuk meg a Krisztus Jézusban alányújtott kezét szabadító Istenünknek és kövessük azt, aki „az út, igazság és élet”. Aki e golgotai utat a feltámadás ösvényévé magasztosítja. – Női szívek, hallgatag csendben munkálkodó női lelkek, ti legyetek ezen az úton a lámpások, hogy a ti áldott lábaitok nyomán lábunk az élet útját megtalálja. Ragyogja a ti szívetek: Krisztus a Király, övé a mi szívünk, mert megtapasztaltuk, hogy nincsen más, aki boldoggá, tehetne, és én boldogan alkalmazom Jézus szavát titeket: „Mária a jobb részt választotta, mely nem vétetik el tőle.” Ámen.

Esketési prédikáció

Bányai László

Bukarest

Krisztus vezetése alatt

Alapige: Efézus 5,23

Ha Pál apostol sorait olvassuk, elgondolkozhatunk azon, hogy vajon ma miben áll tanításának időszerűsége? Lehet, sokunknak nem tetszenek ezek a szavak: „a férj feje a feleségnek”, vagy az az elmélyítő jellegű mondat, „mint a Krisztus is feje az egyháznak”. Hogyan kell értenünk azt, hogy Krisztus feje az egyháznak?

Krisztusnak az egyházzal szemben, mint szövetségestársával, mint menyasszonyával szemben három tiszte van: a prófétai, a papi és a királyi tiszte.

Krisztus mint próféta Istentől kapott hatalmánál fogva meghirdette az ő országát: „térjetek meg, mert közelgetett a mennyeknek országa” (Mt 4,17). Ez az ország nem valahol a messze távolban van, hanem mibennünk, miközöttünk. Mi mindannyian boldog állampolgárai lehetünk az ő országának!

Krisztus mint főpap engesztelő áldozatot mutatott be az egyházért, önmagát áldozta fel a kereszten, mint áldozati bárány. Most is, ma is közbenjár imádságával, esedezik érettünk.

Krisztus, mint király, a szeretet hatalmával uralkodott itt, majd mennybemenetelével az Atya mindenható hatalmában részesült, és majd egykor onnan jön el ítéletet tartani élők és holtak fölött. Addig is az ő királyi méltósága nekünk védelmet jelent. „Az ördög, a világ minden fegyverzetével se képes arra, hogy valaha megsemmisítse az egyházat, mely Krisztus örök királyi székén alapul” – mondja Kálvin (Institutio II. XV. 3.).

Krisztus e hármas tisztének részesévé teszi a keresztyén férfit, mint a legkisebb egyházsejtnak, a családnak a vezetőjét. A férj hármass tiszte a feleségével és családjával szemben szintén ez: legyen a családjának prófétája, papja és királya. Ez a méltóság minden egyes emberre kiterjedhet, de a férjre, mint a család vezetőjére, fokozottan is érvényes. A Heidelbergi Káté a 32. kérdésében és feleletében foglalkozik e gondolattal: „És te miért neveztetel keresztyénnek? – Azért, mert hit által Krisztusnak tagja és így az ő kenetének részese vagyok, azért, hogy az ő nevét valljam, magam neki élő hálaáldozatul adjam, és hogy ebben az életben a bűn és a Sátán ellen szabad lelkiismerettel viaskodjam, ez élet után pedig az örökkévalóságban Krisztussal minden teremtményen uralkodjam. A kenet itt azt az olajat jelenti, amellyel a prófétákat, papokat és királyokat szokták felkenni, elhívásuk jeleként.

Most lássuk a férj hivatását a családban:

Mint próféta mind a lelki, mind az anyagi dolgokban legyen családjának feje, legyen a bölcsesség és értelem képviselője. Az ószövetségi próféták egyik fontos feladata Isten üzenetének átadása és annak aktualizálása volt. Az, hogy itt és most – neked, nekünk – mit üzen Isten. Nátán próféta így feddi meg Dávidot: Isten szemében te rablógyilkos vagy, király! Jónás így hirdeti meg az ajtó előtt álló veszedelmet, amit Isten Ninivére szándékozott hozni: most elvész a város, ha meg nem tér! Mindig azon a ponton válik valóssá és nélkülözhetetlenné a prófétai tisztség, amikor a döntés elkerülhetetlen.

A családban a férj prófétai feladata is ez: Isten akaratát keresni és annak érvényt szerezni. A Biblia tanítását az éppen adódott helyzetre kell mindig újrafogalmazni: Mit kíván tőlünk Isten? Mit cselekedjünk, hogy kedvességet találjunk Isten színe előtt? A férj felelős lehet nem csak a maga, hanem felesége és gyermekei bűneiről is. Éli nem

érvényesítette fiaival szemben az isteni megbízatást. Elnézte fiainak a törvénszegést. Tulajdonképpen halálba szerette gyermekeit! Igen, ez is lehetséges!

A családfő prófétai feladata mindig az, hogy túlmutasson önmagán a mennyei Atyára. Ha kell, szóval, ha kell, példa erejű cselekedettel. Használja tudását és képességét családja javára úgy, hogy tetteiben az Atya akarata legyen láthatóvá!

A férjnek papi tiszte szerint első feladata, hogy önfeláldozó legyen. Pál apostol így tanít erről: „Kérlek azért titeket, atyámfiai, az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket” (Róm 12,1). Ez azt jelenti, hogy a férj ne a maga hasznát, javát vagy érdekét keresse, hanem a családjáét. Így lett Krisztus is az egyház feje. Pásztorolta az övéit, és gondoskodott az egyházzól, még a saját élete árán is. Nem tőlünk várt áldozatot, hanem ő áldozta fel magát elsőként, hogy a mi részünkről minden áldozathozatal csak válasz lehessen számára. A férjek feladata is elsőnek lenni, nem csak a vezetésben és a döntéshozatalban, hanem a szeretetben és a szolgálatban egyaránt.

A családfő papi tisztehez hozzátartozik az imádság is. Imádkozzék a férj a családjával együtt és külön is a családért. Ezen túl idetartozik az étkezés előtti és az étkezés utáni imádkozás is. A templomba ne csak engedje a családját, hanem személyesen vigye. Ne hiányozzanak a hívő férfiak templomainkból, presbitériumainkból; mert nem csak a nők ügye az egyház. Isten egyenlő módon, szent Fiában, az Úr Jézus Krisztusban mindenkit hív magához. Minden egyes alkalmat meg kell becsülnünk. Még áron is, lemondások árán is megvegyétek, hogy családokkal együtt részt vehesetek a gyülekezeti közösségben.

A férj királyi kötelezettsége, hogy feleségét és családját királyi módon oltalmazza és értük az élet nemes harcát megharcolja. Igaza van egy középkori bölcselőnek, aki megállapítja: „Isten az asszonyt a férfi karja alól vette, hogy ezzel is jelezze, hogy a férfinak meg kell védenie feleségét.”

A férfi erejét a védelemre kapta. A férfi oroszlánerejét és galambszelídségét fordítsa hitvese védelmére és a családja javára.

Fennkölt királyi magatartás a megbocsátás. Tudjuk, hogy a királyok Királya, Jézus Krisztus megbocsát nekünk, ha hozzá térünk. Ennek alapján a férj mindig kész kell hogy legyen a kibékülésre, a megbocsátásra.

Egy jó király törvénytisztelő. Isten törvénye a családban, a férjen keresztül nyer megvalósulást. A szigorúság önmagunkkal és családukkal szemben nem zárja ki a kellő szeretetet. Sőt a tekintélyt nagyban növeli.

Nemes királyi feladat az ország békességének a megőrzése. A férj számára az ország az ő kicsi családja. A szerető szóval, az apai mosollyal sokszor nagyobb eredményt lehet elérni, mint erőltetett fenytéssel. A férfi, legyen igazságos mindenkivel szemben.

Ünneplő gyülekezet! Imádkozzunk azért, hogy Isten Szentlelke adjon ezen ifjú párnak olyan bölcs belátást, hogy az Ige tanítását életükben megvalósíthassák, hogy így boldog keresztyéni életet élhessenek. Ámen.

Temetési prédikáció

Csúry István
Nagyvárad-Óssi

Eljövök tihozzátok

Alapige: János 14,15–18

Az árvaság fájdalomával élő tanítványoknak szól Jézus Krisztus a János evangéliuma 14. részében. Azokhoz a tanítványokhoz, akik a magány, a veszteség, a pótolhatatlan hiány érzésével küzdenek, amióta az ő elmenetele nyilvánvalóan visszavonhatatlan.

De Krisztus nem hagyja egyedül ebben a helyzetben sem az övéit. A rész elején úgy tesz bizonyosságot az Atyáról, mint akinek házában sok lakóhely van, most pedig azt vési a szív és lélek tükrére, hogy ő náluk és bennük lakozik most és örökkön-örökké, ha lesz szeretet, és ha az ő Igéretét és parancsolatát megtartják. Jézus szeretete és Igéjének megtartása ad erőt a gyászban nektek is, kedves gyászoló testvéreim. Másként hogyan is tudnátok elhordozni ebben az órában a szenvedés fájdalmát. Gondolatotokban ott van a családi hajlék, amely most üressé vált a családszerető férj, édesapa, nagypapa távozása miatt. A halál egyre azt harsogja, hogy itt nincs mentség, nincs változás, tehetetlenül el kell ezt az állapotot fogadnotok. Erre Jézus most a haláltól való félelem egyetlen ellenszereként azt hangsúlyozza, hogy ő veletek lakik és bennetek marad. Csodálatos ez az ígélet, az élők számára a legnagyobb ígélet a gyász szenvedésnyomásának egyetlen orvossága, mert nem kevesebbről szól, mint arról, hogy itt van, úgy, ahogy volt és lesz, földi hajlékainkban, de ez élet után maga készít hajlékot, hogy nála legyünk. Jézus nagyon jól látja, hogy a bajban lévő ember a krízis állapotában nehezen tudja ezen igazságokat elfogadni. Mintha a súlytalanság állapotában mozognának ezek a szavak, hogy szeretet, megtartás vagy Isten Igéje. Hogy ne így legyen akkor és most a gyászban, ezért Jézus azt mondja: „Én kérem az Atyát...” Ebben a kijelentésben szabadit fel minden félelmet, szorongást a mi Megváltónk. Ő kéri az Atyát, tehát helyettünk kér. Kéri, amit mi nem tudunk vagy nem akarunk. Kéri a holnapot, amikor mi még a tegnapi tartunk. Kéri az egészséget, amikor legszívesebben magunk is a halált választanánk. Kéri a legtöbbet, a Vigasztalót – a Paraklétost, a Segítőt, a Védőt, az Ügyvédet, aki elindult érdeklünkben szólni, kérni, bátorítani. Ez a Bátorító, Megszólító, Vigasztaló a Szentlélek – az Igazságnak, tehát Istennek Lelke. Ő az, aki minden ügyünkben, bajban és örömben egyaránt Istenhez emel. Ő az, aki Isten akaratát minden ügyben elhozza közénk, hogy az itt a földi valóságban is megvalósuljon.

Erre a tökéletes Vigasztalóra tekintett Dr. Eszenyei Béla esperes atyánkfia a lelkipásztori munka pártfogói feladatkörében. Erre tekintett, mint a „család lelke”. Ebben a Vigasztalóban kereste az élet kis és nagy kérdéseiben a választ. Ebben találta meg az élet zordon idejében a védelmet.

Kedves Gyászoló Testvéreim, a Vigasztalót találjátok meg most ti is. Bár most a korporsó, a halál közelsége mást akar elhítenni, de nektek tudnotok kell, hogy „ti ismeritek őt”. Ismeritek személyes tapasztalatból, a Szentírás üzenetéből, ismeritek a templomból, az úrvacsora jegyeiből. Felismerhetitek abból az életből, melynek utolsó földi állomásán vagyunk. Megismeritek, mert ott lesz boldog és megpróbált életetekben egyaránt.

Ez a megismerhető Vigasztaló mondja – nem hagy titeket árvául.

Árvának lenni azt jelenti, tehetetlenül elfogadni azt, hogy nincsenek mellettem szeretteim, szüleim, testvéreim, vér szerinti rokonaim. A világi gondolkodás szerint ebbe az állapotba csak beletörödni lehet, belenyugodni sohasem. Jézus Krisztus most nektek

mondja, úgy, hogy a gyülekezetben valamennyien halljuk és elfogadjuk – nem hagy minket árvául, ami azt jelenti, hogy gyermekei vagyunk és azok is maradunk.

Eljövök tihozzátok. Megnyílik a menny, amelyhez kétirányú út vezet: onnan ide, innen oda. Mi hisszük, ezen az úton Krisztus járt, ezen az úton haladtak el a mieink, akikért nekünk is hullottak könnyeink. Ezen az úton haladt és érkezett meg elköltözött testvérünk az ő Ura, Jézus Krisztus elé. Hiszük, hogy boldog volt ez a találkozás. Ámen.

(Elhangzott Dr. Eszenyei Béla ny. esperes temetésén, 1999. ápr. 8-án.)

Örökbefogadva

Szüleim Svájcban letelepedett idegenek voltak. Bátyáim, nővéreim és én ebben az országban születünk. Mégis nagyon jól tudtuk gyerekkorunktól kezdve, hogy idegenek vagyunk. Úgy nőtünk fel, úgy tanultunk, mint a svájci gyerekek; úgy tápláltak minket, mit őket, de ez semmit sem változtatott az állapotunkon, idegenek maradtunk, nem büszkélkedhettünk polgárjoggal. Mit kellene tenni? Meg akartuk változtatni az állampolgárságunkat, de hogyan lehet ezt elérni?

Arra volt szükség, hogy az állam hivatalos eljárást folytasson le velünk. A nevünket beírták egy anyakönyvbe, és egyik napról a másikra, egyik pillanatról a másikra megváltozott az állampolgárságunk. Olyan jogoknak és társadalmi előnyöknek a birtokába léptünk, amelyek addig ismeretlenek voltak számunkra.

Milyen kiváltság: azelőtt idegenek, mostantól a haza gyermekei! Emlékszem arra az örömré, arra a megindultságra, amelyet éreztünk, amikor megtudtuk ezt a jó hírt. Ez lett a karácsonyi ajándékunk 1953. december 24-én.

Ti is, mi is, mindnyájan elvileg egy város, egy ország polgárai vagyunk; ez életünk végéig így van. De hova megyünk földi pályafutásunk végeztével? Akár hiszük, akár nem, van túlvilág. Senki sem jött onnan vissza, hogy beszéljen nekünk róla. De a Biblia, Isten Igéje hivatott arra, hogy felvilágosítson bennünket arról. Elmondja, hogy a halál csak átmenet és hogy a lélek örökké élni fog Istennel vagy Isten nélkül, boldogságban vagy gyötrelmek között. Melyik oldalon vagyunk mi? Mit érdemlünk?

Ne hitessük magunkat ebben a kérdésben, mert a Biblia félreérthetetlen: „Mert nincs különbség: mindenki vétkezett, és híjjával van az Isten dicsőségének” (Róm 3,22–23). Sem érdemek, sem társadalmi kiváltságok nem adnak különleges jogokat.

Ahhoz, hogy beléphessünk a mennybe, nem elég egy keresztyén hitű országban élni, vagy akár egy ilyen vagy olyan vallásos közösség tagjának lenni. A belépés joga kizárólag azoké, akik Isten gyermekei nagy családjának a tagjai. Egyik egyháznak sincs hatalma ezt a címet adományozni nekünk! Egyedül Isten folytathat velünk szembeni adoptálási (gyermekké fogadási, örökbefogadási) eljárást.

Családom tagjai megkapták a svájci államtól a svájci állampolgárságot és a vele járó jogokat. De Isten még sokkal többet adott nekem: amikor felismertem a tőle való elszakítottaságomat, a bűneim miatti elveszettségemet. Ő eljuttatott a Jézus Krisztussal való találkozásra. Hit által megértettem és elfogadtam, hogy az Úr Jézus keresztye által lehetővé vált az örökbefogadás. Sőt, üdvösségem óriási ára is rendezve van: Isten Fiának az életébe került. Isten maga vezetett el engem az örökbefogadási eljárásra, ahol az iratok a kellő módon ki voltak állítva és alá voltak írva. Nekem már csak jóvá kellett hagynom a saját aláírással. A szívem mélyéből mondtam igent Istennek, és abban a pillanatban és véglegesen a mennyi Atya gyermeke lettem.

A kárhóztatási eljárást a megigazítás eljárása váltotta fel. „Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Jézus Krisztusban való váltság által.” (Róm 3,24). Vagyis Isten mindenkinek ajándékot kínál fel. Mindnyájan pusztán kegyelem által tünhetünk igaznak Isten szeme előtt. Fogadjuk el ezt a kegyelmet, mint Isten nagylelkűségének meg nem érdemelt ajándékát. Ez azért lehetséges, mert Jézus Krisztus mindent elvégzett, ami a megváltásunkhoz szükséges volt, mert Önmagát adta váltságul értünk.

Isten nyújtja a kezét neked. Az Ő részéről minden kész. Habozol a kezedet az övébe tenni?